

BESEDE ZA ŽIVLJENJE

Pogosto pravimo, da se časi spreminjajo in mi z njimi. To drži, kot drži tudi, da se je to vedno dogajalo in se tudi bo. In vendar nekateri družbeni dejavniki - lahko jim rečemo tudi vrednote - ostajajo živi. Ko v mesecu januarju razmišljamo o vlogi katoliškega tiska, ugotovljamo, da kljub spremembam še verjamemo v moč vsake dobre tiskane besede. Za našo narodnostno skupnost v Italiji je posebno dragocen prav vsak dober tisk v naši materinščini, svetinji, ki se ji nočemo odpovedati. Pred vsem pa smo prepričani, da naš prostor še vedno potrebuje tudi dober verski tisk. Verjamemo namreč v vrednost katoliškega tiska, ki ima kaj povedati v korist človeku - tudi tu in zdaj.

Pred 80 leti je bil za zavetnika katoliških časnikarjev in pisateljev ter sploh delavcev pri sredstvih množičnega obveščanja razglašen sv. Frančišek Saleški. Čeprav je živel pred 400 leti, velja za očeta moderne duhovnosti. Bil je goreč in neutrujen delavec, sicer plemiškega rodu, in vendar ljubeznivo pozoren do vseh, zlasti zadnjih. Po izobrazbi pravnik in na dvorih tako rekoč doma, v ostre verske boje ni stopal z orožjem in politiko, ampak z vztrajnim iskranjem dialoga in oznanjevanjem Božje ljubezni. Njegove besede so bile do vseh spoštljive, ponižne in opogumljajoče. Pridigar in pisec, je želel svoje poslušalce in bralce ne le učiti, ampak tudi navduševati za dobro in lepo. Kot govornik ni iskal aplavzov in odobravanja, ampak je učil, da morajo "besede izhajati bolj iz srca kot iz ust... Srce govori srcu, jezik pa samo ušesom." Skratka: govornice ali pisane besede so lepe, če morejo spremeniti življenje ljudi.

Kaj bi sv. Frančišek Saleški počel, ko bi živel danes? Po vsej verjetnosti bi prav tako plul proti toku. Če bi ga ljudje ne sprejemali, bi še naprej zaupal svoje goreče besede listkom, ki jih je ponoči puščal pod vrati, ali lepakom, ki jih je obešal po zidovih. Morda bi - kot Janez Pavel II. - iskal stik z ljudmi tudi prek interneta. Neutrudno bi sejal v prepričanju, da bo to, kar seje, prej ali slej tudi obrodilo sad. On, ženevski škof, ki je študiral v Parizu in Padovi, bi tudi danes po cestah razpravljal z usakomer: latkom bi približeval krščansko misel, preprostim ljudem bi z jasno in učinkovito govorico odpiral poti do izobrazbe, otrokom bi na njim razumljiv način spregovoril o tem, da nas ima Bog rad. Še zdaleč bi se ne zaprl v slonokoščen stolp, ne dal bi se niti potisniti na rob, ampak bi ohranjal dialog in prek njega skušal soustvarjati boljši jutri. Tudi danes bi imel pogled uprt v sodobnost. Gotovo bi se zavedal številnih oblik nespoštovanja življenja in strahotnih družbenih krivic. Ne bi iskal socioloških teorij, ampak bi začel ukrepati in tvegati soočanje z živo stvarnostjo. Skušal bi ozvočiti glas odrinjenih ter vsekakor pospeševati razvoj odprte in demokratične kulture. Z osebnim zgledom, ki je kvas in sol, bi okrog sebe vnašal življenjski optimizem in ljudi prepričeval, da malik našega časa - brezobzirna gonja za dobičkom - ne more prinašati sreče. Z dobrohotnostjo, ki razorožuje, bi tudi danes spodjedal zidove nestrpnosti in predsodkov ter vžigal nalezljivo radovednost in simpatijo.

Konec koncev vsak bralec pri branju zre vase. Tudi zato ni vseeno, kakšno zrcalo ima pred sabo. Pri Novem glasju mu želimo, da bi v sebi videl tudi to, česar bi ne spoznal, ko bi ne imel na razpolago katoliškega tiska.

Danijel Devetak

Trst / Tradicionalni koncert Zveze cerkvenih pevskih zborov Božične melodije ogrele srca

FOTO KROMA

Minulo nedeljo, 18. t.m., je bil v tržaški stolnici sv. Justa božični koncert, na katerem so štirje pevski zbori pričarali božični

čas. Zapeli so tudi nekaj pesmi iz zadnje zbirke Zorka Hareja z naslovom Čuj, o preljubi sosed moj. / stran 9

Ogorčenje in razočaranje

Medtem ko smo Slovenci v Italiji pričakovali, da bo predsednik republike podpisal odlok o potrditvi seznama občin in njihovih področij, kjer se izvajajo določila zaščitnega zakona, smo pred dnevi doživeli novo hladno prho. Minister Giovanardi je namreč v intervjuju za tržaški italijanski dnevnik izjavil, kako je rimska vlada poskrbela, da "v Trstu in Gorici ne bo integralne dvojezičnosti". V ta namen je namreč vlada ustrezno oblikovala besedilo odloka, ki ga bo v skladu s 4. členom zaščitnega zakona podpisal predsednik republike, je pojasnil omenjeni minister.

Rimska vlada se očitno ravna po navodilih in željah znanih protislovenskih političnih skupin in posameznikov, ki ob napovedih že imenovanega ministra niti ne skrivajo svojega zadovoljstva in se svoje v bistvu rasistične miselnosti niti ne sramujejo. Dobro vemo, da so si omenjeni krogi in posamezniki najprej odločno prizadevali, da bi delovanje paritetnega odbora onemogočili. To se jim ni posrečilo in so očitno ubrali drugo pot. Zdaj vemo, kako so jim njihovi prijatelji v Rimu obljubili, da bodo našli rešitev, ki jih bo zadovoljila; pripadniki slovenske narodnostne skupnosti, ki bivajo v tržaškem in goriškem mestnem središču, ne bodo imeli enake ravni zaščite svojih narodnostnih pravic kot ostali njho-

vi rojaki v deželi Furlaniji-Juljski krajini. Lahko trdimo, da zanje zaščitni zakon dejansko ne bo veljal.

Kaj to pomeni? Žal moramo ugotoviti, da se od fašizma do danes v tem pogledu ni nič spremenilo. V svojih otroških in fantovskih letih so me napisali, kot na primer zloglasni "qui si parla soltanto italiano", javno svarili pred rabo maternega jezika v javnosti; zdaj se ta zgodba nadaljuje! Ko sem pred nekaj dnevi na televizijskem ekranu gledal, kako tržaški župan v sejni dvorani mestnega sveta izroča slovenskemu pisatelju, Tržačanu Borisu Pahorju, občinski pečat, sem upravičeno upal, da so časi, ki sem jih pravkar omenil, hvala Bogu, mimo. Po tem, kar je napovedal minister italijanske republike, moram priznati, kako sem upravičen misliti, da sem se globoko motil. Prepričan sem tudi, da so taki občutki obšli še marsikoga v naši narodnostni skupnosti.

Vsak demokrat ve, da se v pravni državi zakoni, ki jih je odobril parlament, izvajajo. Člen 4 zaščitnega zakona določa, da se seznam občin ali njihovih delov, ki jih je sestavila paritetna komisija, odobri z odlokom predsednika republike. Iz tega izhaja, da osrednja rimska vlada kratkoma nima pristojnosti, o katerih je govoril že omenjeni minister v svojem intervjuju za tržaški italijanski dnevnik. Naši ljudje so zato po eni strani ogorčeni, po drugi pa povsem upravičeno globoko razočarani.

Drago Legiša

Dva dokumentarca Čestitamo!

Tudi v našem tedniku premalokrat na glas in javno čestitamo ljudem, ki si to zaslužijo, in vse premalokrat pišemo o odmevnih televizijskih oddajah, posebno še takih, ki so zaradi svoje vsebine in sporočila nadpovprečne, pravzaprav odlično narejene in nas s svojo sporočilnostjo globoko pretresejo.

Minuli teden je RTV Slovenija na prvem televizijskem programu imela kar dve televizijski oddaji, pravzaprav dva dokumentarna filma, ki sta zaradi svoje sporočilnosti in predvsem pa zaradi tematike in kakovosti lahko v ponos slovenski nacionalni televiziji.

Znana urednika informativnega programa Rosvita Pesek in Jože Možina, ki sta nas sicer že večkrat obdarila z dobrimi, korektnimi in predvsem pa objektivnimi oddajami in poročanji, sta za RTV Slovenijo pripravila vsak svoj dokumentarec, ki skuša v današnji tranzicijski slovenski družbi vnesti v javnost vsaj malo tistega čisto navadnega človeškega dostojanstva, ki ga v Sloveniji danes prevečkrat pogrešamo.

V nedeljo, 11. t.m., smo tako lahko videli dokumentarni film avtorice Rosvite Pesek (režiral ga je Franci Slak) o očetu slovenske države dr. Jožetu Pučniku, medtem ko smo v torek, 13. t.m., lahko videli na prvem slovenskem televizijskem programu dokumentarec Jožeta Možine (scenarist in režiser je bil sam Možina) o povojnih pobojih med drugo svetovno vojno na Slovenskem, predvsem tistih, ki jih je komunistična partizanska vojska zagrešila nad Slovenci.

Dr. Jože Pučnik - Korak pred drugimi je naslov dokumentarnega filma, v katerem je skušala avtorica Rosvita Pesek zajeti vso življenjsko pot nepozabnega velikega Slovenca, kateremu se moramo vsi slovenski ljudje zahvaliti, sicer ne samo njemu, a gotovo v prvi vrsti takim, kot je bil on, da imamo danes svojo državo in svojo domovino Slovenijo.

/ stran 7
Jurij Paljk

Vabilo

V mesecu verskega tiska prirejajo slovenske zamejske založbe v četrtek, 29. januarja, ob 20.30 v Finžgarjevem domu na Opčinah srečanje na temo *Prilagodnost katoliškega tiska*.

Spomin ob 20-letnici smrti

V torek, 20. januarja, je minilo dvajset let, odkar nas je zapustil Franc Jeza. Bil je velik idealist in neutrujen borec za neodvisno Slovenijo, odlični časniki in prodoren politični pisec ter pisatelj, dober človek!

Intervju

Ravnatelj goriške podružnice ZB Doberdob in Sovodnje Erik Bensa o banki. (stran 3)

02

Alojz Tul
OZADJE NEGODOVANJA ITALIJANSKE MANJŠINE...

07

BALANTIČ ZA SODOBNEGA BRALCA

08

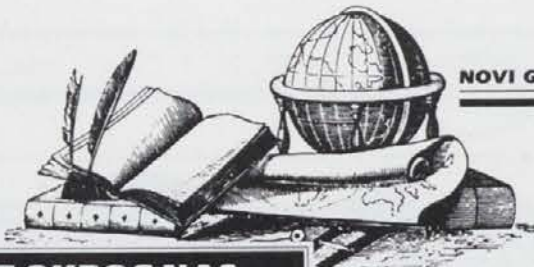
Igor Gregori
DSI JE POČASTILO SPOMIN NA PROF. JEVIKARJA

12

Jadranka Cergol
"JEZIKOVNI BREVIR ZA BOLJŠO SLOVENŠČINO"

13

Marjan Drobež
"PRERIVANJE" MED POLITIKI ZA FUNKCIJE V EU

Dva odmeva na izvajanja ministra Giovanardija

Deželni svetovalec SSk Mirko Spazzapan:

Naravnost nezaslišano se mi zdi, da - medtem ko predstavniki slovenske manjšine v Italiji na široko naznanjajo svojo solidarnost Italijanom v Sloveniji za gesto parlamentarca Battellija, ki se meni zdi smešna v svojem zahtevku, da mora Slovenija skrbeti za številčno ohranitev italijansko govorečih prebivalcev -, se italijanska vlada prek svojega doslej nam najbolj naklonjenega člana, ministra Giovanardija, jasno postavlja s stališči, ki so nam znana iz ust neofašistov.

Italijanski zakoni se spet kažejo kot elastika, kjer vsak po svoje interpretira, večkrat s pomočjo celo vodilnih slovenskih političnih predstav-

nikov. Paritetni odbor lahko torej zaseda in se krega, Rim pa potem po svoje odloča. Odv. Radu Racetu, predsedniku tega nepotrebne sveta, svetujem, naj manifestativno predstavi svoje dimisije.

Videli bomo, če ga bodo potem Ciampi, Berlusconi in Casini takoj sprejeli kot Battellija v Sloveniji, in če se bodo zanj zavzeli tovariški Italijani v Sloveniji!

Svet slovenskih organizacij:

Svet slovenskih organizacij ne more skrivati zaskrbljenosti sprčo nove ovire, ki jih izjave ministra Giovanardija postavljajo na pot uresničevanja zaščitnega zakona. Določitev teritorija, na katerem bo veljal zaščitni zakon,

je namreč ključnega pomena za njegovo izvajanje. Brez teritorija je zakon bistveno osiromašen. Mi smo prepričani, da mora zakon veljati ne celotnem manjšinskem prostoru, da ne bi ustvarjali drugorazrednih pripadnikov naše skupnosti. Prav zato smo bili pripravljene pristati na "okenca" v središčih Trsta, Gorice in Čedadu, ker smo razumeli, da bi z dvojezičnostjo nikoli ne prodri. Trditev, da bi vključitev mestnih središč pomenila uvajanje integralne dvojezičnosti, je neosnovana.

Zato moramo vsi braniti načelno stališče paritetnega odbora, ki je samo izročil dokumentacijo, zbrano v skladu z zaščitnim zakonom samim. Če bi to spreminjali, bi kršili zakon. Vlada gotovo ni pristojna, da bi to počenjala.

Po odstopu Roberta Battellija

Ozadje negodovanja italijanske manjšine v Sloveniji

Aprila lanskega leta so v Sloveniji objavili podatke o ljudskem šteju leta 2001. Za pripadnike italijanske narodne skupnosti se je izjavilo 2258 ljudi (702 ali 23,7% manj kot pri prejšnjem šteju leta 1991). Ti podatki so vznemirili predstavnike italijanske manjšine, ki so s tem v zvezi sprožili alarm in glavno krivdo pripisali neugodnemu ozračju oziroma procesu asimilacije. Po njihovem mnenju se v ustavi in drugih zakonih zapisane manjšinske pravice nedosledno izvajajo, kar naj bi ustvarjalo malodušje med manjšinskimi pripadniki. Večinski slovenski skupnosti, vladi in parlamentu očitajo brezbrizen odnos do manjšine in od slovenskih oblasti zahtevajo, da z ustreznimi ukrepi zaustavijo omenjeni negativni trend. Polemično so se tudi oglasili ob ustanovitvi Primorske univerze v Kopru in očitali njenim pobudnikom, da pri določitvi njenih smotrov niso upoštevali

italijanske manjšine v obalnem pasu. Ob sprejemanju državnega proračuna je poslanec Battelli zahteval večja finančna sredstva za potrebe italijanske manjšine.

Ker njegove zahteve niso bile sprejete, je ob izteku lanskega leta odstopil od predsedniškega mesta komisije državnega zbora za vprašanja narodnih skupnosti v Sloveniji. S tem dejanjem je hotel, kot sam pravi, protestirati zaradi neobčutljivosti vlade in parlamenta za reševanje manjšinskih problemov. Njegov odstop je imel precejšen odmev tako v osrednjih slovenskih medijih kot tudi v krogih slovenske manjšine v Italiji. Vendar še vedno ni povsem jasno, za kakšne konkretne probleme gre oziroma kakšne konkretne rešitve problemov predlagajo predstavniki italijanske manjšine. Ker tudi sami ne poznamo dovolj zadevne problematike, ne moremo meritorno ocenjevati pritoževanja italijanske manjšine. Ne dvomimo,

da manjšino zaskrblja osip pri zadnjem ljudskem šteju, zato je potrebno raziskati stvarne vzroke za omenjeni osip in predlagati potrebne ukrepe. Pojav asimilacije je prisoten skoraj pri vseh manjšinah v Evropi. To dobro vemo tudi Slovenci v Italiji, čeprav ne razpolagamo z uradnimi statističnimi podatki.

Kot opazovalci "od zunaj" imamo vtis, da so predstavniki italijanske manjšine v Sloveniji želeli z omenjenim protestnim dejanjem izkoristiti skorajšnji vstop Slovenije v Evropsko unijo, da izboljšajo njen položaj, računajoč, da ima država Slovenija ves interes, da v očeh Evrope ohrani pozitivno podobo na področju ravnanja z manjšinami.

Po novoletnem premoru so najvišje slovenske oblasti vzpostavile stike s predstavniki italijanske in madžarske manjšine in napovedale poglobitev vprašanj v zvezi z reševanjem problemov omenjenih manjšin.

Alojz Tul

Irak / Atentati islamskih skrajnežev se nadaljujejo 500 padlih Američanov, toda ZDA vztrajajo v Iraku

Minuli teden je v Iraku padla 500. ameriška žrtev. Mediji so seveda zabeležili okroglo številko in jo opremili s statistikami in komentarji, ki nekako razlagajo, zakaj se ta pokol ne bo končal tako kmalu.

Minulo nedeljo je v Bagdadu eksplodiral avtomobil bomba ob vhodu v poslopje, kjer se nahaja sedež ameriške uprave. Pravzaprav je šlo za kombi, ki je peljal iraške delavce v službo, vozil pa ga je samomorilski atentator. Po prvih podatkih je umrlo 24 ljudi, od teh večinoma iraških civilistov, le tri žrtve so bile ameriške narodnosti. Šlo je za najhujši atentat po zajetu Sadama Huseina. Prav ta atentat jasno kaže, kako je od 13. decembra iraški odpor začel spreminjati svoj značaj. Uporniki niso več Sadamovi privrženci, pač pa islamski skrajneži, ki se ob svojih napadih naslanjajo na islamski jihat, sveto vojno proti neverim. Po nekaterih virih prejemajo ukaze od krajevnih imamov v mošejah, ki ponekod postajajo pravi protiameriški centri. Ta novi značaj iraškega upora po eni strani otežkoča delo ameriškim silam, saj je

uporniške celice težje ugotoviti. Ameriški vojaki v mošeje namreč nimajo dostopa, in sicer po lastni izbiri, da bi si ne nakopali prevelikih antipatij med preprostim ljudstvom. Po drugi strani pa se postavlja vprašanje, koliko bo ta novi fundamentalistično obarvani upor našel privrženec prav med preprostim ljudstvom. To se manreč čuti ogroženo, saj so vedno pogostejše žrtve napadov Iračani sami in to celo civilisti. Ameriški strokovnjaki tako ocenjujejo, da se upor ne bo razširil in da bo ostal omejen na relativno skromno število ekstremistov, ki so v največji meri privrženci neke sekte su-

nitskih muslimanov.

Drugi pomemben trenutek za razumevanje razvoja odnosov med Združenimi državami Amerike in Irakom je začetek volilne kampanje za ameriške predsedniške volitve. Prav v trenutku, ko se začnejo primarne volitve, se je Bush odločil za nove poteze tako na notranjepolitični sceni (npr. ureditev položaja priseljencev, podpora družinam, napoved odkrivanja in zavzemanja vesolja...), kot na zunanjepolitični sceni. Tu bo skušal iskati in utrditi "pax-americano" na marsikaterem vročem predelu planeta. To se že kaže v primeru Irana, Libije, Severne Koreje... Irak pa bo v tej igri imel vodilno vlogo, zato se skuša Bush v teh dneh pobotati s Francijo in Nemčijo ter ponovno vključiti Organizacijo združenih narodov v obnovo Iraka.

Za zdaj mu gre z načrti kot po olju, saj mu sondaže pripisujejo visoko prednost pred demokraskimi kandidati, obenem pa ankete javnega mnenja kažejo, da so Američani prepričani, da mora vojska še naprej ostati v Iraku - kljub že petstoti žrtvi!

Breda Susić

TA JE PA MOČNA!

Churchillova 104 leta stara papiga še vedno preklinja Hitlerja in naciste. Tako je minuli ponedeljek, 19. t.m., poročala Slovenska tiskovna agencija, ki se je sklicevala na pisanje angleškega časnika Daily Mirror. Charlie, ena najljubših papig nekdanjega britanskega premiera, kljub častitljivi starosti - je namreč najstarejša še živeča ptica na Otoku - še vedno preklinja Hitlerja in

naciste, kot jo je naučil njen nekdanji gospodar. Čeprav je z leti njeno modro in zlato perje izgubilo svoj sijaj, pa je njen spomin še povsem na mestu. Z glasom, značilnim za Winstona Churchilla, izgovarja grde psovke, ki so na kriznih sestankih med drugo svetovno vojno vedno znova šokirale številne generale in admirale, ki so sicer bili znani po tem, da jim podobnega "bese-dnjaka" zares ni manjkalo.

POVEJMO NA GLAS JANEZ POVŠE

Za družbo brez posebnih pravic

Nedavni sklep Ustavnega sodišča, da je zakon, ki zagotavlja imuniteto petih najvišjih predstavnikov Republike Italije, protustaven, seveda daje misliti, kot tudi daje misliti, da je bil takšen zakon sploh izglasovan. Pustimo zdaj ob strani dejstvo, da je šlo za poskus zaščititi vladnega predsednika Berlusconi, in pretehtajmo smisel politične imunitete nasploh, ki lahko zajema kar vse izvoljene parlamentarce ali zgolj najvišje vrhove oblasti. Kaj ni politična imuniteta že v osnovi lepotna napaka demokracije oziroma načelo, ki prav na to demokracijo meče senco? V nekem smislu majhno in blede senco, v vsakem primeru pa občutek, da gre za nedoslednost udejanjanja demokracije oziroma za njeno protislovje.

Kdo poreče, da zadeva ne more biti problematična, saj so politične imunitete lahko deležni le maloštevilni posamezniki, toda dejstvo je, da gre za najvišje predstavnike države, izvoljene s strani državljanov, predstavnike, ki državo vodijo in sprejemajo odločitve pomenljive za vse. Podoba državnega političnega vrha je zato izjemno bistvena, saj daje ton celotni družbi oziroma priča o stopnji uresničene demokracije. In tu se postavlja vprašanje: za vse ljudi v družbi veljajo enaka in ista pravila, pred zakonom smo vsi enaki, vsi imamo enake temeljne pravice in dolžnosti? Ali pa je vrh družbe iz vsega tega izvzet in ima zaradi tega v tem primeru pravico do posebnih pravic oziroma do imunitete? In če nam je dovoljena opredeli-

tev med tukaj navedenima podobama demokracije, potem se jasno in glasno izrečemo za družbo, v kateri veljajo enaka in ista pravila za vse, v kateri smo pred zakonom vsi enaki in v kateri imamo vsi enake temeljne pravice in dolžnosti. Prepričani smo namreč, da je pravica do imunitete oziroma do posebnih pravic načelo, ki v praksi onemogoča, da bi se demokracija kot takšna razvila do konca in se razpotegnila čez vse, tudi čez predstavnike najvišjih oblasti.

Vrednote demokracije so vsekakor zares enkratne, zagotavljajo prav vsakemu posamezniku njegovo enakovrednost in enakost v odnosu na vse ostale. To je izjemno dragocena pridobitev, ki je skozi zgodovino mahoma nastajala in za katero si je človek nenehno prizadeval in k njej stremel. Enakovrednost vsakega posameznika šele zagotavlja njegovo resnično dostojanstvo, je utelešenje njegovih človekovih pravic. Zaradi tega je popolnoma nepotrebno, da so ali bi bile komu priznane še posebne pravice, oziroma da bi bila na ta način določena skupina, čeprav izbrana s strani vseh državljanov, nad drugimi. Upravičeno je torej zato mogoče trditi, da je imuniteta zadnji ostanek tiste ga, kar je izven načel demokracije kot takšne. Prav to dejstvo velja nemara v tem času dodatno in globlje osvetliti, imuniteto pa dočela odpraviti in to v vsakršni možni obliki. Najlepše bi bilo, in to bi bilo resnično veliko dejanje, da bi jo vsi že vnaprej odklonili in se ji enkrat za vselej odpovedali.

NOVI
GLAS

UREDNIŠTVO

34170 GORICA, PIAZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 550 330
FAX 0481 548 808
E-MAIL gorica@noviglas.it

34133 TRST, ULICA DONIZETTI 3
TEL. 040 365 473
FAX 040 775 419
E-MAIL trst@noviglas.it

UPRAVA

34170 GORICA, P.ZZA VITTORIA-TRAVNIK 25
TEL. 0481 533 177
FAX 0481 548 276
E-MAIL uprava@noviglas.it

www.noviglas.it

GLAVNI UREDNIK ANDREJ BRATUŽ

ODGOVORNI UREDNIK JURIJ PALJK

IZDAJATEL ZADRUGA GORIŠKA MOHORJEVA;

PREDSEDNIK DR. DAMJAN PAULIN,

REGISTRIRAN NA SODIŠČU V GORICI 28.1.1949

POD ZAPOREDNO ŠTEVILKO 5

TISK TISKARNA BUDIN / GORICA

NOVI GLAS JE ČLAN ZDRUŽENJA PERIODIČNEGA TISKA V ITALIJI - USPI

IN ZVEZE KATOLIŠKIH TEDNIKOV V ITALIJI - FISC

LETNA NAROČNINA ITALIJA 45 EVROV, SLOVENIJA 48 EVROV,

INOZEMSTVO 65 EVROV, PRIORITETNA POŠTA 85 EVROV

POŠTNI TEKOČI RAČUN 10647493

CENA OGLASOV PO DOGOVORU

Intervju / Erik Bensa

“Ljudje vedo, ‘kdo’ je naša banka”

V času globalne, “nove ekonomije” ljudje vse bolj iščejo tudi v bančnih zavodih oseben stik s človekom; za okencem radi vidijo znan obraz, zanesljivega in strokovno pripravljene človeka, ki bi znal odgovoriti njihovim željam in potrebam. Kdor stopi v prostore goriške podružnice Zadrúžne banke Doberdob in Sovodnje, kjer delajo ravnatelj Erik Bensa (na sredi posnetka) ter uslužbenca Marco Codermaz (na desni) in Ivo Cotič (na levi), takoj dobi občutek prijaznosti in domačnosti. Omenjena banka, katere zametki so bili postavljeni pred skoraj sto leti, posluje v Doberdobu, Sovodnjah, Ronkah, Štandrežu in od meseca maja lani tudi v Gorici. Dobro polovico leta po odprtju podružnice na Drevoredu 20. septembra v Gorici smo se pogovorili z njenim ravnateljem Erikom Benso, da bi nam kaj povedal o tej dobi poslovanja v našem mestu, pa tudi o novih izzivih časa.

Kako to, da je prišlo do podružnice v Gorici, in kakšen obračun bi podali po tem obdobju?

V Gorici smo odprli podružnico, da bi “krili” severni del mesta in briško področje. Za južni del mesta namreč skrbi podružnica v Štandrežu, ki je bila odprta že pred leti. Obračun prvega šestmesečja je zelo pozitiven, saj nismo pričakovali, da bo nova podružnica tako dobro uspela. Zadovoljni smo s številom pridobljenih klientov, saj smo dosegli, kar je od nas pričakovalo ravnateljstvo. Članstvo smo želeli razširiti posebno med Slovenci in tistimi, ki jim je pri srcu razvoj naše banke.

Klientov je bilo precej verjetno tudi zato, ker doživlja bančni sistem nekak potres. Ne gre za to, da bi imele druge banke slab servis, ampak zdi se, da ljudje radi najdejo za okencem znanca, s katerim bi “zgradili” projekt. Vsakdo že ima svoj ekonomski načrt, finančnega zgradi z uslužbencem v banki.

Z združevanjem večjih bank se osebje pogosto spreminja, sistem se razoseblja. Ljudje iščejo banko, na kateri bi imeli živ stik. Obstajajo torej večje banke, ki imajo svoje posle, in manjše banke, kot je naša, ki so ostale t.i. železne blagajne družin. Tam najdeš vedno iste osebe, več, “kdo je” banka, saj poznaš predsednika, ravnatelja in uslužbenca. Večino naših strank sestavljajo naši člani, ki so prisotni na občinskih zborih, vedo, kako poteka poslovanje. To je drugačen način bančništva.

V čem ste specializirani oz. imate kakšno posebno ciljno skupino?

Ko smo se vselili sem, smo se usmerili v posebno poslovanje, in sicer na kmetijsko področje. V tem smo strokovno dobro pripravljene, saj črpamo iz izkušenj zveze zadrúžnih bank. S tem servisom stopamo na tržišče in skušamo biti čim bolj prisotni zlasti med našimi ljudmi. Ker so danes ljudje zaposleni čez glavo, sami stopamo do možnih klientov, jim prikazemo svojo strokovno pripravljenost in bančne usluge, jim ponudimo svoj servis, ki ni samo gol bančni servis; skratka jim skušamo ponuditi nekaj več. Predvsem na začetku, ko smo pri podružnici komaj začeli odpirati račune in še nismo imeli močno razvitega poslovanja, smo posvetili veliko časa in energij delu na terenu. Sedaj delamo tako, da je eden od treh stalno na terenu; porazdelili smo si tržišče. Prednost naše banke je tudi ta, da ne prodajamo klientom tega, kar bi nekako potrebovala banka, ampak skušamo razumeti, kaj potrebuje klient. To je tudi smisel naše banke. Na podlagi tega tudi skušamo usmerjati našo profesionalnost v področja, ki so najbolj zanimiva in blizu našim strankam. Naš kolega Codermaz je npr. Bric in je posebno specializiran v kmetijskem sektorju, dobro pozna sistem kreditov po ugodnih pogojih, ima stike z organizacijami in ustanovami, ki delujejo na tem področju. Odprl nam je nov svet, saj se prej nismo zavedali, koliko škode

FOTO DFD

npr. delajo kmetovalcem v zadnjem času merjasci, srne in jazbeci prav v naši okolici.

So med vašimi strankami samo ljudje iz severnega predela Goriške?

K nam prihajajo ljudje iz vse Gorice, saj je pred našo posojilnico - kar danes ni zanemarljivo dejstvo - vedno prostor za avto; poleg tega delamo povečini prek elektronskih zvez, t.j. interneta, tako da ni nikdar vrste pri blagajni, kjer je vedno prisotna ena oseba. Podjetja, ki delajo z nami, prihajajo v banko samo tedaj, ko moramo razpravljati o kakšnih problemih. Če morajo kaj vlagati oz. drugače poslovati, to delajo kar prek interneta, ker so stroški nižji in je zadeva hitra. Imamo tudi to prednost, da dobivamo vse potrebne informacije in vrednostne papirje iz zavoda Iccrea banca, ki združuje na državni ravni vse zadrúžne banke. Ta nam daje zelo popoln servis in zanesljive informacije, saj je nekako ločena od tržišča, ne prodaja kakih fondov in torej nima posebnih interesov. Iccrea analizira tržišče in na podlagi tega nudi informacije, ki so se v zadnjih treh letih izkazale za posebno primerne.

Svetovne borze v glavnem ne doživljajo rožnatih trenutkov, življenjska zavarovanja nudijo, kar nudijo, med porabniki se vedno bolj širi nelagodje zaradi draginje. Kaj svetujete malim

Zadrúžne banke so usmerjene v to, da zaposlujejo ljudi, ki poznajo teritorij; skratka so vezane na ozemlje, kjer poslujejo, saj dobro poznavanje tega jamči tudi večjo strokovnost.

varčevalcem, tistim, ki nimajo velikih kapitalov, kam naj vložijo svoje prihranke?

Nihče na borzi nima čarobne kristalne kroglice, iz katere bi razbral, kaj se bo zgodilo. Lahko pa se na podlagi dobre analize skuša predvidevati trend. Tržišče daje vedno kakšno dobro ponudbo, vedno se najde kakšna dobra priložnost za

no z bančnim uslužbencem je treba dobro analizirati tržišče, se opredeliti za različne možnosti bodisi glede izbire skladov oz. delnic oz. obveznic bodisi glede roka trajanja letih. Na podlagi pogovorov o željah in potrebah stranke skušamo oblikovati primeren načrt. Tu nudimo vse, kar si kdo želi: od delnic do obveznic, vse, kar se tiče zavarovanja, več vrst investicijskih skladov, tudi sklade avstrijske banke Raiffeissen, ki nam je sorodna, itd.

Dr. Cappa z banke Iccrea pravi, da zna biti v tem letu zanimivo tržišče npr. ameriška ekonomija, saj bodo konec leta predsedniške volitve. Bush jr. seveda noče končati svoje kariere, kot jo je končal njegov oče. Oba sta imela opravka z vojno, obakrat je ekonomija doživela hud udarec. Zato namerava v tem letu predsednik ZDA z različnimi manevri spraviti gospodarstvo spet na noge in veliko narediti za njegov razvoj, tako da bo lahko novembra spet izvoljen. Kot sem omenil, bi to tržišče lahko bilo zanimivo: vse je potem odvisno od kapitala vlagatelja in njegove pripravljenosti, da bi tudi kaj tvegali. Poleg ameriških delnic znajo biti zanimive tudi obveznice novih držav, ki bodo letos stopile v Evropsko unijo.

Od nekdanje bila značilnost

Zadrúžne banke tudi mednarodno poslanstvo. Kako se pripravljate na zgodovinski dogodek vstopa Slovenije v EU? Imate stranke iz Slovenije?

Seveda imamo med strankami tudi Slovence. Servis, ki ga nudimo italijanskim ali slovenskim državljanom, je enak. Za nas je na neki način meja že padla. Že sedaj smo dali npr. na razpolago strankam iz Slovenije, ki želijo investirati in kupovati imovine v Sloveniji, možnost vpisa hipoteke; lahko tudi poskrbimo za notarski akt. Opazil pa sem, da se italijanske stranke kar zanimajo za slovensko stran. Naši kmetje iz Brd, ki imajo v Sloveniji terene ali druge interese, pozorno spremljajo pot Slovenije, saj bi morala EU dodeliti nekatere strukturalne fondе, ki dajejo možnost ugodnih investicij.

Home banking: imate ta produkt? Ga ljudje uporabljajo?

Cez nekaj mesecev se bomo kot banka elektronsko povezali z močnejšim in popolnejšim centrom v Lombardiji. Odtlej bomo lahko ponudili še kaj več. Že sedaj pa lahko imajo stranke prek naše spletne strani (www.bccdos.it) vpogled v svoj tekoči račun, lahko dobijo izvešček tekočega računa, lahko opravljajo nekatere operacije, kot npr. nakazila, lahko plačujejo elektronske bančne pobotnice itd. Servis, ki je brezplačen, je na razpolago vsem klientom. Zadeva se razvija tudi med zasebniki, ki lahko kar doma prek interneta upravljajo svoj tekoči račun.

Kaj nam za konec lahko poveste o svoji profesionalni poti?

V bančnem sektorju delam že 14 let. Prej sem delal na Kmečki banki in veseli sem, da sem - kot sem želel - delal po različnih in različnih uradih. Ko je prišla grupacija Caer, smo imeli možnost novih tečajev in sistem dela se je nekoliko spremenil. Če smo do takrat čakali kliente v uradih, so nam tedaj dopovedali, da je tržišče zunaj: iskati smo morali pot do klientov. Nekaj časa sem delal tudi v podružnici KB v Trstu, kjer sem bil ravnatelj pet let in pol. Nato sem zamenjal banko in vodil podružnico ZB v Štandrežu; sedaj pa vodim goriško.

Zadrúžne banke so usmerjene v to, da zaposlujejo ljudi, ki poznajo teritorij; skratka so vezane na ozemlje, kjer poslujejo, saj dobro poznavanje tega jamči tudi večjo profesionalnost. Zveza nam daje tudi možnost obiskovanja izpopolnjevalnih in drugih tečajev, ki bi nas seznanjali z novostmi v bančnem sektorju. Če kdo hoče, lahko tudi na manjših bankah nabere več kot dovolj znanja za ta poklic. In če se stalno tudi strokovno izpopolnjuje, lahko doseže kakovostno raven. Čim bolj napreduješ, bolj vzljubiš delo. Nikdar si nisem mislil, da bom kdaj videl v izlozbi knjigo o analizi bilance in jo bom z navdušenjem kupil.

Vesel sem tudi, da se z Ivom in Marcom dobro razumemo, da delujemo kot prava ekipa, se dopolnjujemo, si izmenjujemo podatke in informacije itd. “Klima” med nami je prav dobra, kar je lep rezultat in prvi pogoj za uspešno delo.

Danielj Devetak

investicijo. Seveda je treba biti zelo pazljivi. V letih 2000-2003 se je npr. “spekel” tisti, ki je vse vložil v borzo in je skušal zaslužiti čimveč z novimi tehnološkimi delnicami. Skup-

Aktualno

Judovsko-arabski konflikt v luči svetih knjig

Z nekoliko nenavadnim hrupom so v Sloveniji predstavili knjigo Gerharda Konzelmana *Tvojemu potomstvu bom dal to deželo, s podnaslovom: Korenine tragedije na Bližnjem vzhodu*.

Avtor se je rodil leta 1932. Študiral je v Tübingenu in Besanconu. Važnejša njegova služba je bila na nemški televiziji od leta 1967, kjer je delal enajst let. Nato je bil arabski dopisnik nemške državne televizije ARD. Velja za priznanega strokovnjaka na področju politike in religije za Bližnji vzhod. Med številnimi televizijskimi nagradami sta tudi dve nemški prestižni državni odlikovanji, saj so mu kar dvakrat podelili nemški Zvezni križ za državne zasluge. Med pomembnejšimi nje-

govimi deli so: Čigava je Meka? Savdska Arabija - krizna žarišča, Dēihad in korenine svetovnega konflikta.

Avtor knjige nas seznanja z dejstvom, da vzrokov krize na Bližnjem vzhodu ne smemo iskati samo v sedanjem ali trenutnem tamkajšnjem stanju, ampak predvsem v svetih knjigah obeh tamkajšnjih glavnih religij, to sta judovstvo in islam. Češ da celotna tamkajšnja zakonodaja sloni na dveh svetih knjigah, to sta Stara zaveza pri Judih in Koran za Arabce. Ta ugotovitev je pomembna zlasti za nas Evropejce. Arabci kot Judje svete knjige interpretirajo zelo svobodno. S svobodno razlago prinašajo veliko dobrega kot tudi nekaj zla, zato si bralec po svobodni razlagi

obeh svetih knjig in s tem tudi Konzelmannove knjige lahko privoščijo toliko slabega ali dobrega, saj le malo ljudi ve, da je treba svete knjige brati ali študirati in razlagati s kritično metodo, z določenim znanjem ali poznavanjem ne samo zgodovine, ampak tudi semitske miselnosti, ki sta ju obe svete knjigi polni. Ne bi pa omenjal teologije, saj je to samo po sebi umevno.

Zelo površna je misel, češ da je Stara zaveza za vernege Juda samo zemljiška knjiga Palestine. Res je, da se dobijo ekstremistični Judje, ki si upajo trditi, da je Bog za vse večne čase dal ozemlje med Jordanom in Sredozemskim morjem samo Judom. Res pa je tudi, da vsak veren Jud ve, da je to njihova dežela, na kateri so od pamtiveka živeli poleg Judov tudi drugi narodi. Prav tako je res, da nas Koran seznanja, da je bil preroku Mohamedu Jeruzalem

tudi sveti kraj. Seveda nikjer ne omenja, da naj tam živijo samo Mohamedanci, kot to velja za Meko. V knjigi je kar nekaj mest, kjer se politizira z razlago Svetega pisma, kar dokazuje, da četudi neki tujec živi na tem ozemlju, potem še ni zagotovljeno, da tudi pozna semitsko miselnost, ki je zaobsežena v svetih knjigah, zato mimogrede posamezne tekste iz svetih knjig razlaga po svoje, jih tudi po svoje spolitizira in tako nastane knjiga, ki jo je napisal nekdo, ki ima veliko zasluga za takšne in drugačne oddaje, poročila itd., ni pa doma v kritičnem poznanju jedra problema, ki ga ti dve knjigi pomenita in tudi poklanjata ne samo bralec, ampak predvsem ljudem, ki iz teh dveh svetih knjig dobivajo informacije ali celo življenjsko vodilo ... Tu je na žalost Konzelmannova knjiga zatajila.

Ambrož Kodolja

SKRIVNOST ZAKONSKE LJUBEZNI

P. MIRKO PELICON

IZ NAPAK SE LAHKO UČIMO

Mama in oče sta se v pogovoru potožila, da sin dela, kar želi. Obenem je popolnoma nezadovoljen z vsem, saj mu nikoli nič ne zadošča. "Kupili smo mu nove smučke, niso bile ta prave in jih je že trikrat zamenjal, s tem da si je kupil tiste najboljše znamke." Rad ponočuje, nima urnikov, vsekakor mu ni mogoče reči prav nič. Ne posluša in konec! "Rad popiva s prijatelji, je pa dober fant, toda res ne veva, kaj in kako bi z njim."

V pogovoru se je jasno pokazalo, da med možem in ženo ni največjega razumevanja. "Moja žena je preveč pobožna in zdi se mi, da želi mojim sinovom vsiliti nekaj, česar ne sme." - "Jaz in moj mož se v resnici prav glede vzgoje otroka nisva nikoli sporazumela in, veste, tudi moj mož rad popiva. Otrok pa je trpel ob vsem tem in jaz ga nisem želela izgubiti, sem ga pač v mnogočem zadovoljila. Mora mi biti hvaležen, ker sem ga imela rada."

Napaka je bila prav v tem oz. je prav v tem, da mati želi otroka zadovoljiti v vsem, ker misli, da mu tako izraža vso ljubezen. V resnici ni tako. Otrok se resno razvaja in nikakor ne občuti maminega in očetovega žrtvovanja. Ljubezen enači z obveznostjo, da morajo starši za-

doščati njegovim željam in zahtevam. Otrok pa raste v samoljubju in se kratkoročno vsega nasiti, tako da mora zmeraj nanovo iskati užitek, ki bi ga zadovoljevali. Mamino razmišljanje pa je nevarno. "Rada sem g imela in sem mu zato v vsem ustregla." Bala se je, da bi ga izgubila, da bi izgubila njegovo ljubezen, ker jo je že izgubila v odnosu z možem. Podzavestno si pa je želela otroka prikupiti oz. prikupiti njegovo ljubezen z darili in materialno zadovoljivjo.

Iz življenjskih napak se lahko učimo. Nekeč otrok, danes fant bo v življenju "kilav", ker bo ob prvem pomankanju jamral in bo iskal potešitev zmeraj kje drugje, v novostih, ki so zgolj čutne in snovne narave; ne bo sposoben žrtvovanja, spoštovanja in sprejemanja, kar ljubezen zahteva za dobro rast posameznika in družine, ki bi si jo mladi v prihodnje lahko ustvaril.

Svetovna molitvena osmina

Za edinost kristjanov

Vsako leto v drugi polovici januarja poteka svetovna molitvena osmina za edinost kristjanov, znana tudi pod imenom ekumenska osmina. Namen molitvene osmine je, da v sklopu ostalih ekumenskih prizadevanj posebej vabi k molitvi in delu za edinost vseh krščanskih Cerkva.

Kristjani različnih Cerkva bomo med 18. in 25. januarjem 2004 povezani v molitveni osmini za edinost kristjanov z vodilno mislijo, ki se

glasi: *Svoj mir vam dajem* (Jn 14, 27). Letos bomo posebej molili tudi za mir na Bližnjem vzhodu.

Komisija za ekumenizem pri Slovenski škofovski konferenci je pripravila bogoslužni pripomoček za obhajanje osmine. Več informacij o njem dobite na spletni strani: <http://www.rkc.si/aktualno/>.

V nedeljo, 18. januarja 2004, je bila ob 18.30 uvodna sv. maša ob začetku molitvene osmine v stolni in župnijski

cerkvi sv. Nikolaja v Ljubljani, ki jo je daroval ljubljanski nadškof dr. Franc Rode (na sliki).

Prav tako so v nedeljo ob začetku ekumenske osmine v mariborski stolni in župnijski cerkvi sv. Janeza Krstnika pripravili evharistično bogoslužje, ki ga je vodil škof Franc Kramberger, ob 18.45 pa je bila ekumenska molitev ob sodelovanju pravoslavne, evangeličanske in binkoštna Cerkve na Slovenskem.

Vedno več je tudi župnij,

ki med osmino vabijo k bogoslužju predstavnike drugih Cerkva.

Iz statistike župnij na območju Nove Gorice

V Novi Gorici vsako nedeljo pri maši 744 vernikov

Statistični podatki o cerkvenih obredih so objavljeni v novi številki *Oznanil*, glasilo župnij na širšem območju mesta

V novi številki *Oznanil*, glasilo župnij v Novi Gorici, na Kapeli, v Solkanu, Kromberku in Šempasu, so objavljeni tudi statistični podatki o cerkvenih obredih v omenjenih župni-

jah v lanskem letu. Gre za podatke o številu krstov, porok, pogrebov, udeležbi vernikov pri nedeljskih mašah in o razdeljenih svetih obhajilih. Iz objavljenih podatkov izhaja,

da je bilo v župniji oz. cerkvi Kristusa Odrašenika v Novi Gorici (na sliki) lansko leto ob nedeljah pri maši povprečno po 744 vernikov. To so t.i. "nedeljniki". Na Kapeli (v cerkvi na Kostanjevici) je bilo obiskovalcev nedeljskih maš povprečno 527. V Solkanu se je nedeljskih maš udeleževalo povprečno 290 vernikov. V Kromberku se je omenjenega obreda udeleževalo po-

vpredno 155 vernikov. V Šempasu pa je bilo v letu 2003 povprečno 274 "nedeljnikov".

Za ponazoritev cerkvene življenja in verske zavzetosti prebivalstva navajamo, da so v omenjenih župnijah lansko leto razdelili skupaj 107.761 obhajil, od tega največ v cerkvi Kristusa Odrašenika v Novi Gorici, namreč 29.861 obhajil.

M.

FOTO DPD

SVETOPISEMSKA RAZMIŠLJANJA OB BOGOSLUŽNIH BERILIH V LITURGIČNEM LETU A

ŽLAHTEN IZBOR BOŽJE BESEDE, NEDELJO ZA NEDELJO

VILJEM ŽERJAL

3. NAVADNA NEDELJA

Sklep tedna edinosti

Nedelja Sv. pisma ter katoliškega in verskega tiska

Skrb za gobavce

Sv. Tomaž Akvinski

Neh 8,2-4a, 5-6,8-10; Ps 19; 1 Kor 12,12-30; Lk 1,1-4; 4,14-21

Dva zgodovinska dogodka sta za vedno zaznamovala Izraelce-Jude v Stari zavezi. To sta mogočna rešitev iz sužnosti v Egiptu, ki jo je Bog vodil po Mojzesu. Pravoverni Judje jo še danes proslavljajo. Velika noč ali Pasha jim je namreč odprla pot v svobodo, domov. To se je zgodilo okrog l. 1250 pr. Kr.

Drug tak dogodek je po zavzetju in požigu ter razdejanju Jeruzalema s templjem vred, po pokolu cveta naroda in sužnosti, trdo delo za vračanje v domovino in obnovitev obzidja ter templja v Jeruzalemu, ki je srce duhovne obnove po postavi. To je sad vztrajnosti nekaterih gorečih mož, kot sta Ezra in Nehemija. To se dogaja od pribl. 538. l. do 424.

Ezri in Nehemiji je uspelo premostiti vse hude ovire, in teh ni bilo malo. Spretno sta vztrajala v boju z včasih nepremagljivimi problemi. Čeprav sta bila zvesta Perzijcem, nista torej videla rešitve politično, pač pa versko, sta pa dokazala

z dejanji ljubezen do domovine in templja ter postave. Organizirala sta vračanje internirancev v Babilonu po skupinah (sužnost pa je trajala od pribl. l. 598 do pribl. 538 pr. Kr.). Začela sta pozidavo mestnega obzidja in templja.

Samarijani, od nekdanji sovražniki Judov (gl. srečanje med Jezusom in Samarjanko: Jn 4,9), so radi nagajali Judom, pa tudi obratno se je dogajalo (Lk 9,53-54; 10,30-37: Usmiljeni Samarijan). Ponovno pozidavo templja in obzidja so morali prav zaradi tega večkrat prekiniti. Težave so se kopicile, a končno so se vremenja zjasnila.

Podobno je bilo v Jezusovem času. Nastajali so upori proti rimski oblasti (Lk 13,1). Proti Jezusu pa se je vse zaklelo. Hoteli so ga ujeti v politične dvoumnosti in v protislovja (Mt 22,15-17; 16,1 nss; Lk 11,54). Dejstvo pa je, da ga okupacijska oblast v osebi Poncija Pilata ni spoznala za krivega. A ga je kljub temu obsodila, četudi si je zvičajno umila roke (Jn 18,38; 19,4-12; Lk 23,4.14.15; Mt 27,24). Vsekakor imajo večjo krivdo tisti, ki so zahtevali njegovo smrt.

Prvo današnje berilo nam zato poudarja pomen Božje besede. Ta vsebuje vso postavo. Verni Nehemija in z njim tudi Ezra neskončno zaupata v Boga. V njem najdeta moč za delo prenove. Ta je namreč najprej verska, duhovna, je spreobrnjenje, je priznanje krivde. Ljudje jo poslušajo, medtem ko jo Nehemija bere in razlaga vsemu zboru ljudi od jutra do večera. Tudi za časa sv. Avguščina so ljudje v postnem času vztrajali po ves dan v poslušanju in razlagi verskih resnic. Premor je bil le za kosilo. Pri nas in po Evropi so kristjani, katoličani, imeli do nedavnega vsako nedeljo po-

poldne ne le večernice z blagoslovom, ampak tudi verski pouk, razlago katekizma s katehezo.

V današnjem berilu poroča Nehemija, da je vse ljudstvo jokalo ob poslušanju besed postave. Postava jih je namreč spomnila, da so Božji otroci.

Danes se veselimo, da so nastale manjše skupine ljudi, ki berejo in premišlujejo Sv. pismo. Kajti v njem najdejo pravo duhovno bogastvo.

Danes, na nedeljo Sv. pisma in našega slovenskega katoliškega in verskega tiska, se hvaležno oziramo na tiste, ki so nam lomili kruh Božje besede, kot so npr. sv. Solunska brata Ciril in Metod, sv. Pavlin, Trubar in vsi, ki so nam sporočili Božjo besedo odrešenja do današnjih dni.

Hvaležni smo staršem, vzgojiteljem, duhovnikom, ki nam ohranjajo in posredujejo zaklad pristne Božje besede. Kajti ta je vedno silovita, "živa in dejavna, ostrejša kakor vsak dvorezen meč in zareže do ločitve duše in duha... Njemu bomo dajali odgovor" (Heb 4,12-13). Hvaležni smo častnikarjem, pisateljem, radijskim in televizijskim delavcem.

Hvaležnost pa pokažemo s tem, da naš slovenski katoliški in verski tisk poznamo, cenimo, zato ga beremo, podpiramo in širimo.

Današnja nedelja nas spominja tudi na dolžnost pomoči gobavcem. Saj smo vsi eno telo v Kristusu (1 Kor 12,12).

Sv. pismo naj nas nauči klicati k Jezusu, naj nam še prinaša blagovest ubogim, jetnikom prostost, slepim vid, zatiranim svobodo (Lk 1,18).

Akvinec pa naj ostane sinteza znanosti in svetosti.

Predavanja v Gorici: Zdravljenje notranjih ran

Danes človek bolj kot kdajkoli prej hrepeni po miru in sreči. Praznino v srcih smo napolnili z vsemi mogočimi navlakami, ki nas vse bolj obremenjujejo in pritiskajo k tlom. Zato je pomembno spoznati, kateri nagibi ali duhovi zavajajo človeka v slepo ulico.

P. Marijan Šef bo o tej in drugih treh temah govoril v Močnikovem domu v Gorici: **v petek, 30.1.2004**, ob 20. uri na temo *Razločevanje duhov*; **v soboto, 31.1.2004**, ob 20. uri na temo *Zgodovina osebnih notranjih ran*; **v petek, 6.2.2004**, ob 20. uri na temo *Zdravljenje notranjih ran*; **v soboto, 7.2.2004**, ob 20. uri na temo *Molitev za ozdravljanje notranjih ran*. Vabljeni!

12. svetovni dan bolnikov v Lurdu

Papeški svet za pastoralo zdravja in Francoska škofovska konferenca vabita v Lurd na srečanje ob 12. Svetovnem dnevu bolnikov 10. in 11. februarja 2004 z namenom, da bi posodobili bolniško pastoralo v svetu in v Evropi ob 150. obletnici proglasitve verske resnice o Marijinem brezmadežnem spočetju. Prvi Svetovni dan bolnikov je bil v Lurdu leta 1993. V naslednjih letih so bila ta srečanja že na vseh celinah, nazadnje v ZDA (Washington, 2003). Februarja 2004 bo spet v Lurdu.

Ob tej priložnosti so vabljeni v Lurd bolniki in spremljevalci, laiki, redovniki in redovnice, duhovniki in vsi, ki se posvečajo bolnikom ali delujejo na področju pastoralne zdravja.

Božični koncert in družabnost

Orgle in pesem v Rupi

Ker so stare orgle odpovedale in so zahtevale vedno več popravil, smo se odločili za nakup novih. Klasičnih ne bi zmogli. Zato smo se usmerili za elektronske. Predsednik prosvetnega društva Rupa-Peč Ivo Kovic je s pomočjo lepega števila mož pripravil vse potrebno za spust starih orgel s kora. Uredili so pod in ves kor, tudi z zidarskimi deli g. Jožkota. Prenos, da je lahko sprejel novo "kraljico glasbil", ki tehta kar 128 kg, je potekal brezhibno ob večjih rokah mož in fantov. Prav tako dvig iz cerkve na kor kljub tesnim prostorom.

Žene so imele polne roke dela. Zlasti organistka, ki je kaj kmalu razvozlala novi

mehanizem treh manualov orgel "Concerto III - VI-SCOUNT", s "pedaliero" vred. Da bi primerno počastili novo in priljubljeno glasbilo, je PD poskrbelo za prelep koncert božičnih pesmi. V nedeljo, 11. januarja, ob 15. uri so prosili župnika za blagoslovitev orgel.

Takoj nato je mezzosopranska Mirjam Pahor zapele tri pesmi ob spremljavi na orgle Tanje Kovic (na sliki). Vsem se je zdel njen glas še bolj očarljiv kot doslej. Vsekakor je daroval radost v srce slovesnosti, kar se je razodelo v petju otroškega pevskega zbora, ki je sledilo. Tanja je izvalila iz otrok navdušenje in veselje. Tedaj je pri

orglah spremljala mlada Majda Klemše. Za njimi pa je Damijana Čevdek Jug brezhibno spremljala nastop mešana pevskega zbora Rupa-Peč. Zborovodja Zdravko Klanjšček je suvereno izvalil iz grl, ki so številna zelo mlada, prelepe božične melodije. Eni so komentirali, da je za sluga akustične cerkve, drugi pa smo čutili in izkusili srce dirigenta.

Presenečenje pa je nudil moški pevski zbor "Sraka". Mladi profesor glasbe Bogdan Kralj je tudi tokrat privabil iz mladih mož in fantov radost in strmenje nad čudežem učlovenca Boga.

Družabnost, ki je sledila, je z veseljem kronala vso slovesnost. Pesem, tokrat ob spremljavi novih orgel, je združila vse številne prisotne v edi-

nost, kar je gotovo namen vsake take prireditve. Zaradi tega HVALA vsem, ki so kakorkoli pomagali pri uresničitvi zares lepega večera, tudi po zaslugi izkušene napovedovalke ge. Romane.

vž

5

Iz mednarodne katoliške revije *Communio*

Verniki v Sloveniji niso deležni nekaterih temeljnih pravic demokratične družbe

V novi številki mednarodne katoliške revije *Communio*, ki jo izdaja Svet omenjene publikacije pri Slovenski škofovski konferenci, je objavljen tudi zelo aktualen članek o položaju, težavah in neenakopravnosti vernikov v Sloveniji, ki ga je napisal zgodovinar dr. Stane Granda. Svojim razmišljanjem in ugotovitvam je dal naslov *Sočutenje z realnostjo*.

Za ponazoritev stanja duha v demokratični Sloveniji je avtor navedel vprašanje častnikarke ljubljanskega *Dela* Juriju Gorisku, direktorju Agencije za zavarovalni nadzor, ali hodi k maši? "Zakaj pa ne bi hodil", je odgovoril intervjuvanec. Opredeletve častnikarke, da je verska pripadnost pomembna karakteristika portretiranca, je nenavadna v času, ko se v javnih občilih formalno vsi zavzemajo za varstvo osebnih podatkov. Pisec ob tem opozarja, "da je dejstvo, da nekdo hodi v

Cerkve v sodobni Sloveniji vsekakor podatek, ki ga je treba posebej navesti. Za družbo, ki jo pisatelj Drago Jančar duhovito označuje kot demokracijo, ki naj bi po Niku Grafenauerju trpela za tranzicijsko depresijo, kjer prevladuje, po filozofu Tinetu Hribarju, pogubni duh etične neodgovornosti in moralne razpuščenosti, kaj drugega tudi ni mogoče pričakovati. Poseben odnos do katoličanov, sumljivost, včasih smo rekli drugorazrednost, ostaja dejstvo in mogočna skupina varuhov človekovih pravic, borcev za strpnost in podobnih združb, se vsekakor s tem strinja. Slovenci smo se očitno samo formalno otrsli komunistične oblasti, njena mentaliteta pa je ostala. Pri tem ne mislim ideološko, glede na članstvo v nekdanji partiji, ampak na tiste ljudi, ki so v imenu nekdanje vladajoče ideologije kršili, po Hribarju, univerzalno zlato pravilo člo-

veštva: ne stori drugemu tistega, česar ne želiš, da bi drugi storili tebi, ki so grešili zoper osnovne vsebinske vrednote in človeškosti."

Slovenski katoličani so formalno enakopravni člani družbe, zakoni jim dajejo vse pravice, a realnost je drugačna. Za primer navaja prejšnjega in sedanjega varuha človekovih pravic, saj med njima ni razlik. "Zanju je slovenski katoličan človek, ki nosi na sebi neko krivdo preteklosti in mora zaradi nje vse potrpeti." Slovenski katoličan naj bi bil po stališču omenjenih varuh človekovih pravic "zadnji v tej državi, ki sme pričakovati, zahtevati pa že ne, enakopraven status v družbi."

Dr. Stane Granda v nadaljevanju nekatere razsodbe ustavnega sodišča uvršča v okvir protiverskega ravnanja, ob tem pa poudarja, da Slovenija ni pravna država, "kar ve že cela Evropa." V dneh, ko smo priča golidam solza za

izbrisane - ko bi le bilo tistim, ki se pulijo za njihove pravice dejansko kaj do njih kot ljudi, ne pa da kupujejo za bližnje volitve njihove glasove, - lahko najbolj neposredno opazujemo javno razkazovanje dvojnosti meril, ki vladajo v Sloveniji. "Najglasnejši zagovorniki oblasti dnevno žalijo in ponižujejo verne državljane na razne načine. Toda nobenemu med krivci niti na kraj pameti ne pade, da bi se bilo kdaj treba za taka dejanja opravičiti. Razpravljanje o položaju slovenskega katoličana v sodobni slovenski državi je vse poprej kot lahko, saj avtorja takoj označijo kot paranoika ali pa ga začenejo izganjati v Argentino."

V Sloveniji so podcenjevali sedemdesetletno balkanizacijo in petdesetletno komunistično oblast, zaradi česar nekdanja revolucija vse bolj dobiva značaj boja proti Cerkvi, saj na protikapitalistično ost njeni glavni sla-

vilci vse bolj pozabljajo. Položaj vernikov je slab tudi iz cele vrste drugih vzrokov. Petdesetletna nekdanja oblast je ljudi zastrašila in ohromila v samostojni dejavnosti in svobodnem razmišljanju. Boje se celo samostojne presoje ne le izražanja lastnih stališč. "Večina katoličanov sprejema mnenje njim nasprotnih, namreč da je Cerkve le kler. Dokler ne bodo slovenski verniki večinsko sprejeli Cerkve za svojo, kot so jo nekdanj, dokler bodo v tem pogledu na strani njenih nasprotnikov, ni pričakovati izboljšanja. Ob tem se velja zamisliti tudi nad dejstvom, da v slovenski družbi počasi prevzema vodilne pozicije generacija, ki ni o Cerkvi nikoli slišala kaj pozitivnega. V tem oziru je še slabša, kot je bila ona neposredno po vojni, ki je v mladosti še slišala temeljne verske nauke in poznala vsaj osnovna načela krščanstva. Pri njih je obstajalo vsaj upanje, da bo dobro v njih prevladalo!" Pisec članka oz. komentarja o položaju vernikov v Sloveniji je stvaren, pronicljivih misli in spoz-

nanj, zato so njegova razmišljanja uporabna in koristna za vse, ki se zanimajo za sedanje razmere in odnose v državi. "Raziskovalci našega družbenega življenja bi se morali predvsem vprašati, kakšna je oblast, ki se lahko brez strahu za svojo prihodnost "požvižga" na več kot polovico svojih državljanov. Nedvomno pa je temeljni problem v samih katoličanih, v njihovi premajhni samozavesti in usposobljenosti za javno delovanje." Zgodovinar dr. Stane Granda je v novi številki mednarodne katoliške revije *Communio* zapisal, "da se Sloveniji preteklost krvavo maščuje. Njeni državljani nimajo ne demokratičnih ne državljskih izkušenj. Celotno življenje najbolje v svoji državi. Rojstvo njenega polnokrvnega državljanca bo, kot vse kaže, trajalo veliko več let, kakor so pričakovali največji optimisti. Katoličani v tem pogledu niso nikakršna posebnost ali izjema, mogoče so zaradi težke zgodovine le še bolj neboljani."

M.

Besede Matere Terezije

Zdi se mi, da vlada danes v svetu velika zmeda in da je v njem toliko trpljenja in bolečine, ker kraljuje v hišah in družinskem življenju premalo ljubezni. Nimamo več časa za svoje otroke, nimamo več časa ne zase ne za druge, ne najdemo več časa, da bi se družili v veselju. O, da bi vsaj zmogli napraviti naše življenje tako, kot so ga doživljali Jezus, Marija in Jožef v Nazaretu, da bi vsaj zmogli spremeniti naše hiše v hišo iz Nazareta! Mislim, da bi tako zakraljevala mir in veselje po vsem svetu.

Ponovno v Sveti deželi

Pismo iz Izraela (15)

En Kerem, 6. avgusta 2003 - Prav hitro je prišel dan odhoda. Polet za Frankfurt, kamor sem namenjena, je ob petih zjutraj, zato naj bi St. Vincent zapustili ponoči ob dveh, že 7. avgusta. Kolega Samir bo delal v nočni izmeni in naj bi naju z nemško prostovoljko Lotti peljal na letališče v Tel-Aviv. Ona bo potovala domov v Dresden. Torej vse zmenjeno; v miru lahko delam do večera. Jemljem slovo od "Svete dežele": s pogledom pobozam te slabo poraščene griče (ki se vedno bolj belijo od novih strnjenih naselij in so ponoči razsvetljeni kot vasice na jaslicah), svetlo zelen gozd na pobočju pod Jad Vašemom pa kot orlovo gnezdo utrjena poslopja ob cerkvi sv. Janeza Krstnika in obzidano področje "Sionskih dam". Zadnji obisk v znanem svetišču sv. Janeza

Krstnika: obširno tlakovano dvorišče, obzidano in zavarovano, stopnice in temačen zbran svet prostor. Kot nalašč za umirjeno meditacijo in prisotnost v objemu starodavnih zidov. Kakšna oseba ta Janez Krstnik: radikalno odločen sledi svojemu cilju do konca, brez ovinkarjenja! Kot nekaj Francišek Asiški tistega časa...

Cerkve je ves čas prazna in tiha, ne diha pa osamljenosti, saj brli ob oltarju rdečkasta sveča. Ko odhajam, srečam v senci pod drevesi p. Vincenta s knjigo v roki. Use dem se k njemu za klepet. Poznava se od lani. Pripoveduje, kako je preteklo leto, kaj se je tu pri njih dogajalo. Obiskovalcev je bilo vseskozi malo. Zanimivo pa je, da so se pojavile skupine judov, ki prej niso prihajali. Svetišče kajpak obiskujejo kot kultur-

ni spomenik. P. Vincent se mi zdi tipičen Azijec, spoštljiv, umirjen in globok. V rokah ima Avguštinove Izpovedi in jih prebira v italijanščini. V franciškanskem redu je tale jezik kar splošno poznan in rabljen. "Vedno znova prebiram te strani", reče, "zmeraj me kaj novega v njih nagovori". Povem mu, da berem Filotejo Franciška Saleškega. Seveda tudi to duhovno branje pozna in sodi, da je lahko v pomoč pri poglobljanju v veri. Čutim, da sva si s p. Vincentom blizu. Občudujem njegovo očetovsko ljubeznivost pa asketsko zadržanost in zdi se mi, da ga stežka kaj vznemiri. Blagor mu. Verjetno je to sad dolgoletne vaje, odpovedovanja in krotjenja negativnih strasti. Ko zavzame pol dneva, se pozdraviva in si obljubiva spomin v molitvi.

Po kosilu imam še čas, da peljem "hišno" psico na sprehod. Njene gospodinje s. Suzan ni doma, ker je odpoto-

vala s prvo skupino otrok in spremljevalcev v Hajfo na teden dni počitnic. Zato je pač živalca v svojem prostoru zaprta. Le češki kolega-prostovoljec Jan in jaz jo vodiva na sprehode. Rjavodlaka psica mi kot vedno skoči na hrbet, ko stopim v njeno ograjeno domovanje. Zatem teče nekajkrat gor in dol od veselja ter končno sede, da jo privežem. Že se podiva po prašnih stranskih poteh En Kerema. Sonce kar se da peče, a mi je res prav: ga bom že pozimi pogrešala. Ob vrnitvi me žival sama potegne do t.i. "Marijinega izvira" in sede v kamnit kanal poln vode. Že ve, kaj ji prija. Zatem me seveda pošteno oškropi, ko se stresa.

Popoldne v službi lepo mine. Ruska učiteljica glasbe se prismeje s svojo torbo na kollescih, polno malih glasbil, in že steče živahno-zabavna glasbena urica. Rini se pozna, da je še slabotna od prestane boleznih, a zavzeto sodeluje in u-

živna. Tudi mala Avior in Lior se iz sosednjih sob pridružita našemu veselju ob prijetnih ritmih. Po glasbeni uri peljemo otroke še na sprehod na gornje dvorišče, da se naučijo sonca, neba in lahnega vetriča. Že je čas za večerjo, ki s potrpljenjem normalno steče. Kot navadno me čaka hranjenje problematične Rahel, ki še vedno vztrajno odklanja vsako nesladko hrano. Moram ji odločno prisiliti odmerjen obrok, a jo tudi nagradim s čokoladnim pudingom. Ko so že vsi naši mali ljubljenci v posteljah, se od vsakega ljubeče poslovim. Pozdravim se kolege in ostale gojence, ki na hodniku sledijo risankam na TV. Musa se me tesno oklene krog vratu... Odidem pripravljat potovalko. Izrael mi je sedaj postal nekaj drugega: ko se bom ponovno vrnila, ne bom več tujka. Zdelo se mi bo, da sem prišla domov.

/konec
Tereza Srebrnič

Gorica / Galerija pokrajinskih muzejev v grajskem naselju do 15. februarja 2004 André Kertész. Neobjavljena goriška dela. December 1914 - Marec 1915

Ob izbruhu prve svetovne vojne leta 1914 je bil Andor Kertész odpoklican v vojsko. Zapustil je Budimpešto, kjer se je rodil leta 1894, in bil poslan v Gorico. Tu je ostal do začetka naslednjega leta. V tem obdobju je s svojim fotografskim aparatom Goerz tenax posnel življenje mesta in njene okolice, ki je bila še daleč od fronte, saj je Italija kasneje stopila v vojno. Nastanjen je bil v takrat moderni in udobni vojašnici Franca Jožefa, kjer je fotografiral še mirno življenje avstroogrskih vojakov. Tu se odvija njihova vsakdanost, ki se kaže v pisanju pisma, v mladih ljudeh, ki se v uniformah sprehajajo pred konjušnjicami. Kaže se v samem Kertészovem avtoportretu, ko komaj dvajsetleten stoji v sivi uniformi, s puško na rami, na dvorišču goriške vojašnice, ki danes služi istemu namenu. Vojaški preživljajo dneve na vojaških vajah, med drevesi Panovca ali na velikem odprtem prostoru današnjega letališča "Duca d'Aosta". Ležijo na okopu, s puškami, napirjenimi proti nevidnemu sovražniku, posedajo ali stojijo v prosti vrsti med počitkom in se nasmihajo fotografu. Dva izmed njih mu tudi pozirata, z resnim, zamišljenim obrazom. Mogoče se sprašujeta, kaj se jima bo pripetilo, to, kar si je takrat najverjetneje želel vedeti vsak izmed njih.

Njihove uniforme so še nove, čiste in elegantne, tu je še vse v pripravi, medtem ko se druge vojaški že skrivajo v strelskih jarkih in napadajo. Kertész si lahko še vedno privoščil fotografiranje sončnega zahoda v Trziču in vožnjo z motornim čolnom v Trstu, za Božič leta 1914.

Poleg uniformirancev je na fotografijah malo drugih ljudi. Mestne ulice so prazne, čutiti je neko predvojno vzdušje. Le nekaj otrok se igra pri kapelici Svetega Duha pod Goriškim gradom, njihove majhne postave so med hišami komaj opazne. Posnetki pa imajo veliko dokumentarno vrednost, saj so na njih

stavbe, ki so bile med vojno uničene in jih danes ni več. Cerkvica pod gradom stoji sama, prej pa jo je obkrožala skupina poslopij, najverjetneje zadnjič ujetih na teh fotografijah. Občutek zapuščenosti dajejo tudi hiše in dvorišča okoliških krajev, domačija v Vrtojbi, Solkanu. Dokumentiral je tudi bolnišnico, kjer se je zdravil za tifusom, in portretiral medicinske sestre, ki so mu stale ob strani. Vsa ta dela preprosto in neposredno, skozi pogled enega najpomembnejših začetnikov fotografije, kažejo droben izsek življenja, ki je že tako oddaljeno in pozabljeno. Obujajo vmesni čas,

ko Gorica ni bila več "avstrijska Nica", a se še ni spremenila v ruševine.

Večina Kertészovih vojnih fotografij je bilo uničenih leta 1918 med madžarsko revolucijo. Med tistimi, ki so se ohranile, je tudi teh 23, ki jih je avtor podaril francoskemu ministrstvu za kulturo. Razvili so jih iz originalnih negativov in so sedaj prvič objavljene ter razstavljene v mestu, kjer so nastale. Poleg njih pa visijo tudi fotografije iz bogatega arhiva Pokrajinskih muzejev in kot pandan razstavi kažejo iste kraje, tokrat pa že porušene in poškodovane od granat.

Andor Kertész se je po vojni vrnil v Budimpešto, leta 1925 pa je odšel v Pariz, kjer je postal André in sodeloval z različnimi evropskimi revijami. Nabavil si je prvo Leico 35 in se uveljavil kot fotograf. Portretiral je pomembne slikarje, postavil prvo samostojno razstavo, leta 1936 pa se je preselil v New York. Zaradi druge svetovne vojne je ostal v Ameriki in delal za znane revije. Tam in v Evropi je prejel številne nagrade, umrl je v New Yorku leta 1985.

S svojo čisto in prodorno fotografijo je podajal bistvo stvari, z nekaj posnetki je znal povedati zgodbo, uveljavil se je kot časnikarski fotograf, ko so se začele v revijah pojavljati reportaže in so posnetki dobili prvovrstno vlogo. Dolej nepoznana goriška dela kažejo začetne korake velikega umetnika, ki mu je Henri Cartier-Bresson namenil tale stavek: "Vse, kar smo naredili, je Kertész storil prej".

Katarina Brešan

Posvet 28. t.m. v Gorici Sabotin, zaklad, ki ga je treba odkriti, ovrednotiti in spoštovati

Slovensko planinsko društvo v Gorici in goriška sekcija CAI vabita v sredo, 28. januarja, na posvet z naslovom *Sabotin, zaklad, ki ga je treba odkriti, ovrednotiti in spoštovati*. Srečanje, ki se bo odvijalo pod pokroviteljstvom občine Gorica in pokrajine Gorica s finančno podporo Fundacije Goriške hranilnice in na katerem sodelujejo pa še druge ustanove - med temi Krajevni svet za Pevmo in občina Nova Gorica -

bo potekalo od 16. ure dalje v pokrajinski sejni dvorani. Italijanski in slovenski strokovnjaki bodo predstavili floristične, zgodovinske in geološke zanimivosti gore ter načrt za ohranitev in ovrednotenje. Na posvetovanju bodo sodelovali prof. Livio Poldini, dr. Igor Dakskobler, dr. Pierpaolo Merluzzi, dr. Beatrice Trkman, dr. Fulvio Iadarola, dr. Andrej Figel, dr. Pierluigi Lodi in dr. Drago Sedmak ter Mario Muto iz goriškega Centra za zgodovinske in arheološke raziskave. Poročila bodo v slovenščini in italijanščini; organizatorja sta poskrbela za simultano prevajanje.

Društvi sta želeli s pobudo opozoriti pristojne ustanove na nujnost primernih ukrepov in dogovarjanja, da se to vsestransko zanimivo območje ovrednoti in zavaruje. Posvet je obenem prispevek k pobudam ob skorajšnji širitvi Evropske zveze 1. maja letos.

Za deželne prispevke prošnje do konca meseca

Služba za jezikovne in kulturne identitete ter za sodeželane v tujni sporoča, da na podlagi deželnega zakona št. 23/2001 zapade rok za predstavitev prošenj za kulturne dejavnosti in tisk 31. januarja 2004. Prošnje je treba nasloviti na omenjeno službo pri Deželnem ravnateljstvu za šolstvo, kulturo in solidarnost, Ul. S. Francesco 37 Trst.

SQ

Utrinek iz preteklosti Solkana Od stare pravde do mednarodnega prava

"SALCANO - Sul paese passò la distruzione più completa, di cui tuttora rimangono visibilissime le vestigia": s tem skopim stavkom je Andrea Moschetti, ki je bil zadolžen za popis vojne škode na kulturni dediščini, 1931. leta zabeležil stanje Solkana po vihri prve svetovne vojne, med katero je bila povsem uničena pokopališka cerkva svetega Roka. André Kertész jo je še povsem nedotaknjeno ujel v fotografski objektiv 27. decembra 1914, le nekaj mesecev pred usodnim 24. majem 1915, ko je Kraljevina Italija napadla avstro-ogrsko cesarstvo.

Slično podobo je moral imeti pred očmi tudi Ivan Pregelj, ko je pisal roman *Tlačani*, ki je ravno v letih 1915-16 izhajal v reviji *Dom in svet*, pod naslovom *Tolminci* pa je bil samostojno objavljen desetletje kasneje. Cerkev in pot sta se

pisatelju najbrž vtisnila v spomin še v mladosti, ko je z rodnega Mosta na Soči hodil obiskovat šole v Gorico. V Pregeljevi pripovedi se je v Solkanu, "na bregu pri cerkvi svetega Roka", zbralo tristo puntarjev, namenjenih v Gorico za staro pravdo. Na istem prizorišču je prišlo tudi do streljanja med puntarji in mušketirji, v katerem je na pokopališkem zidu omahnil Vrban Košcer. Edinca je zaman ob slovesu rotila mati, naj se v Kanalu ali Solkanu le ozre na podobo svetega Krištofa: "Sveti Krištof ima to moč, da te bo varoval smrti ves tisti dan, ko ga boš videl in počastil".

Kertészov objektiv je poleg cerkve ujel še izsek vasi s hišami in cesto, na kateri se je v pogovoru z možem in ženo, ki v rokah pestuje dete, zaustavil popotnik v črnem plašču in beretko na glavi, v kate-

rem bo morda kdo prepoznal postavo takratnega Kromberškega župnika. In končno: v prvi hiši na levi se je 28. avgusta 1891. leta rodil pravnik in krščanski socialc Jože Bitežnik. Skupno z Engelbertom Besednjakom je v fašistični Italiji zagovarjal enakopravnost manj-

šinskih jezikov kot "neodtujljivo naravnopravno kategorijo". Na Kongresih evropskih narodnosti v medvojni Evropi je ta zahteva doživela svoj mednarodni krst, danes pa je postala sestavni del mednarodnega prava nove Evrope.

SQ

O spoštovanju materinščine

Velik greh - nikoli spovedan

Iz slovenskega verskega tednika *Družina* ponatiskujemo - v mesecu katoliškega tiska - izredno zanimiv komentar dr. Zmaga Kumer, doktorice literarnih znanosti in etnomuzikologinje, o odnosu današnjih Slovencev do slovenskega jezika.

Ko se je bilo v starih časih treba v šoli veliko učiti na pamet, so si morali otroci tudi pri verouku vse mogoče zapomniti, celo razne vrste grehov za dobro spoved. Ne vem, kakšna je kateheza danes, zagotovo pa nihče ne opozarja na grehe zoper materni jezik, slovenščino.

Po tem, kako ljudje danes govorijo, pišejo, se zdi, da slovenščino zaničujejo kot nekaj manjvrednega. Vsaj tisti, ki se imamo za kristja-

ne, bi se morali zavedati, da četrta božja zapoved terja poleg ljubezni in spoštovanja do staršev tudi ljubezen do domovine in spoštovanje do maternega jezika. Saj smo vse to sprejeli od Boga, ne v last, ampak v posest, da skupaj s slovensko zemljo varujemo, ohranjamo in nepopačeno izročamo potomcem.

Jezus nam je tudi v tem dal zgled. Rojen kot Jud je odrasčal v Galileji, kjer so govorili aramejsko,

jezik, ki se ga je naučil od matere Marije. Evangeliji poročajo, da je pri javnem delovanju govoril aramejsko, da so ga vsi razumeli, in ne morda učeno latovščino pismoukov. Celo pred smrtjo na križu je k nebeškemu Očetu vzkliknil v materinščini, torej aramejsko.

Mi pa hočemo biti bolj učeni in dokazovati svojo izobrazbo s kar največjo uporabo tujih besed. In vendar je mogoče vse povedati po slovensko, le malo potruditi se je treba.

Le zakaj nočemo poslušati Slomška, ki je tolikokrat opozarjal: "Ne rabi nepotrebnih tujih besed! Beseda je obraz naših misli. Mora biti svetla, umevna in razumljiva. Treba je tako jasno pisati, da bralci zlahka prav razumejo. Kadar pišeš,

naj teče tvoje pero prav po domače, v čisti slovenščini. Vedno pomni, da si Slovenec, in piši kakor pošten, olikan Slovenec!"

Mi pa? Slomšek se v grobu obrača! Saj je vsaka druga beseda tujka. Ne znamo več reči, da je nekaj prav, ampak samo še: "Okej!" Če se poslovimo, zagostolimo: "Čav!", ne zavedajoč se, da je to spakedrano iz italijanskega schiavo=suženj; torej je bolj spodobno ponujati se za sužnja kakor reči po domače: Zbogom! Ali kakor v pesmi: Adijo, pa zdrav(a) ostani!

Pa se zgodi, da je treba prevesti v tuj jezik povzetek slovenskega članka in mora prevajalec najprej vzeti v roke slovar tujk, da razume, kaj je hotel slovenski pisec povedati

po slovensko! Da ne bo pomote: članek ne govori o visokih znanstvenih problemih, na katere se spoznajo samo izvedenci tiste stroke. Napisal ga je Slovenec, kristjan z visoko teološko izobrazbo, od katerega bi pričakoval (glede na četrto božjo zapoved) spoštovanje materinščine. Če smo kristjani, bodimo ne samo v cerkvi, ampak v vsakdanjem življenju, vedno in povsod. Tudi v tem je hoja za Kristusom, da smo poštene ljudje, pošteni tudi kot državljani, da ljubimo našo Slovenijo in slovenski jezik, ta čudoviti božji dar. Mar bomo posnemali tistega služabnika, ki je prejeti talent brezbržno zakopal in bil potem za kaznen vržen v temo? (Mt 25,18-30) ...

Zmaga Kumer

Dragocen projekt Nove revije

Balantič za sodobnega bralca

Proti koncu lanskega leta so pri Novi reviji v Ljubljani izdali bogato - razkošno - knjigo, posvečeno Francetu Balantiču. Prvzaprav ne eno samo, ampak paket z več knjigami: v izredno elegantno, črno opremo etuija (delo Matjaža Vipotnika) so vloženi ponatis Balantičeve zbirke *V ognju groze plapolam*, kakor jo je leta 1944 pripravil in izdal literarni kritik, pesnik in prevajalec Tine Debeljak (1903-1989), esejistična knjiga *Pot brez konca*, ki jo je napisal France Pibernik, in pa faksimile Balantičeve nikoli natisnjene zbirke *Muževna (sem) steblika* in sonetnega *Venca*. Gre za izdajo, s katero so se založba, avtorji projekta in kulturna javnost spomnili obletnice smrti tega velikega pesnika, ki je kot domobranski vojak 24. novembra 1943 zgorel v hiši, ki so jo v Grahovem napadli in uničili partizani.

Balantič je strašna legenda slovenske poezije - in slovenske zgodovine. Še ne 22-leten je umrl v plamenih, žrtev znanega spopada med Slovenci, napisal je vsega 92 pesmi, v času življenja ni dočkal izida svoje zbirke, čeprav jo je pripravil za tisk, po njegovi smrti pa je njegova poezija doživela izjemno priznanje na eni ter dolga leta preklęstnost na drugi strani. Med somišljeniki doma, neobremenjenimi ljubitelji poezije in med emigranti v tujini je bila simbol vrhunske lirike in slovenske duhovnosti, nov režim v Sloveniji pa jo je po prihodu na oblast hotel zatreti ali vsaj povsem razvrednotiti. Njegova poezija z naslovom *Muževna steblika* je tu smela iziti - v izboru in s spremno besedo literarnega kritika Mitje Mejaka - šele leta 1984, njegove zbrane pesmi pa šele v samostojni Sloveniji leta 1991 v uredništvu France-

ta Pibernika, pesnika in literarnega zgodovinarja. Vse dotlej smo jo v Sloveniji skrivaj spoznavali iz izdaj, ki so prihajale v glavnem iz tujine. Šele zdaj je čas, ko je Balantiče-

ve pesmi moč brati brez vnanjih pritiskov in ovir. To pa je spet ne- navaden čas, na poseben način tesnoben; občutja v njem marsikdaj korespondirajo z motiviko te poezije - osamljenosti, erotične čutnosti, smrti in transcendence in kar je še vzgibov, ki jih zaznava hipersenzibilna pesniška nrav. Na nekaj od tega bralca navaja že omenjena odlična oprema: črna barva etuija z načetim rdečim kvadratom, črna pa je pretkana s svetlimi kvadrati, ki so kot zvezde v noči, ki obdaja pesnika in znova morda tudi njegove bralce. Z obeh knjig v etuiju je tema sicer odstopila malo prostora svetlobi, toda tudi v njej je med "zvezdami" rdeč, načet kvadrat, menda znak umirajoče ideologije, ki je pesnika uničila. S tem pa se že spuščamo v vsebino knjig.

Branje teh knjig je vedno novo doživetje, najprej, če ima človek pred očmi Balantičeve rokopise, ki so zdaj tehnično odlično reproducirani in zbujaajo vtis, da jih je ta

rosno mladi pesnik pravkar, "še tople", s svoje mize preložil v naše roke. In dalje, ker sta preostali knjigi informativno zelo izčrpni in prispevata k razumevanju poezije pomembno razsežnost. Že Debeljak je k zbirki *V ognju groze plapolam* dodal veliko podatkov, ki se nanašajo tako na posamezne pesmi in celotno zbirko kot tudi na grozljive okoliščine, v katerih je Balantič umrl. Pibernikova razprava *Balantičeva pot brez konca* pa osvetljuje tako pesnika kot njegovo poezijo z biografskega in novega literarnozgodovinskega vidika, posebej zanimivo pa je tudi krajše poglavje, v katerem govori o tem, kako so Balantiča in njegove pesmi sprejemali v letih po vojni. V celoti je projekt izredno dragocena, dobrodošla zamisel, ki - realizirana v založbini zbirki *Feniks* - prinaša enega vrhov slovenskega pesništva - in ob tem avtentičen vpogled v tragično dogajanje med Slovenci v nekem času.

JH

V dveh ljubljanskih razstaviščih

Celovita predstavitev opusa Nikolaja Pirnata

Ob stoletnici rojstva Nikolaja Pirnata (1903 - 1948) je od lanskega decembra v dveh ljubljanskih razstaviščih - v galeriji Cankarjevega doma in Muzeju novejšje zgodovine Slovenije - na ogled doslej najobsežnejša in najbolj celovita predstavitev izjemno vsestranskega likovnega umetnika - risarja, karikaturista, slikarja, kiparja in grafika ...

Pirat je bil pred vojno tudi pisec časnikarskih feljtonov in likovnih kritik, organizator (vodja skupine Neodvisnih, predsednik Društva likovnih umetnikov), amaterski igralec, predvsem pa sila družaben človek in umetnik, ki je rad upodabljal svoje sodobnike - naj bo to v risbi, karikaturi ali skulpturi. Zadnja leta pred prezgodnjo smrtjo je bil ob Kalinu, Kosu, Miheliču in Pengovu redni profesor za risbo na novoustanovljeni Akademiji upodablajočih umetnosti v Ljubljani.

Spoznavamo ga kot še enega od slovenskih umetnikov, ki je stopil v svet (leta 1927, študijsko potovanje v Pariz) in se vrnil s spoznanjem ogromnih možnosti in perspektiv, a hkrati z nič manjšim občutkom groze pred "brezizglednostjo", kot je zapisal v enem svojih pisem.

Ko Pirat ugotavlja, da je minil grški fatum, propadel krščanski bog, pa tudi ničejski individualizem, se sprašuje, kje smo in kaj smo. Odkrito prizna, da je vse skupaj majhno, nemočno, anahronistično, breziz-

na umetnost vsakdanji kruh. Zato do svoje umetnosti ni mogel - in z vsjo svojo življenjsko silo usmerjen v delo - tudi ni hotel imeti odnosa kot do posvečene muze, ob kateri bi se lahko osredotočil na pedantno razvijanje svojega sloga.

Tega se je dobro zavedal, najbrž kdaj tudi obžaloval, kako sicer razumeti uganko o samem sebi, ki jo je preliv v verz:

"Slikar, kipar, pisatelj, feljtonist, poklicni risar, pesnik, humorist - oblek sedmero moje garderobe -

zdaj pa izberi, da ne bo narobe!"

Težnji po iskanju novega, samoniklega, ne zgolj eklektičnega, se nikoli ni odrekel v prepričanju, da je umetnik v pravem pomenu izraz svoje epohe in miljeja. Ob tem pa je, kot kaže, skozi vse življenje zavedal ob vprašanju. V mladosti: kako se prilagoditi svetu povprečnežev in razmeram, v katerih ti uspejajo? A, kdo ti bo dal kruha, se sprašuje. V odraslih letih, ko ga je služba pri Jutru odvrčala od slikanja, pa, kako

gledno, da je komunistični ideal edino, kar ga navdušuje; v isti sapi pa doda, da ta ni ostvarjen, niti v Rusiji ne.

Kaj mu preostane? Vreči vse skupaj proč in postati cinik, ali - delati. Ker je prvo nemočno, bolno - značilnost "materne buržoazije" - se je odločil za drugo.

Na razstavah spoznavamo tudi usodo človeka umetnika, ki mu je bila - ob kopici drugega dela, pisanja in ilustriranja za časnik *Jutro* - likov-

ostati zvest svojim mladostnim visokim idealom v umetnosti. S pariške perspektive je bil še prepričan, da mu bo vendarle ostalo časa za stvari "nesporne vrednote".

"V njih hočem izživeti vso ljubezen in oboževanje ideala, ki ga še ni, ki ga mi poskušamo in pomagamo graditi ..."

Zato ni nenavadno, da je Pirat - slikar nekatera svoja najbolj prefinjena in umetniško pomembna dela ustvaril v za umetnika najbolj nemogočih razmerah - v taborišču, v Gonarsu. Poleg cikla risb oz. ilustracij Dekla Ančka tudi cikel akvarelov ljubezenskih motivov. Med le-temi je

tudi znameniti avtoportret z modelom - slika ležeče eterične ženske, ki je položila roko na umetnikovo glavo. Ta podoba je na tokratni celoviti predstavitvi dela Nikolaja Pirnata tudi posebej izpostavljena.

Razstava, ki sta jo zasnovala dr. Jure Mikuž in umetnikova vnukinja Nina Pirnat Spahič, je na ogled do 8. februarja (v Galeriji Cankarjevega doma) oziroma do 31. marca (v Muzeju novejšje zgodovine Slovenije). V razstavnici dvorani NUK je do 21. januarja odprta tudi spominska razstava časnikov in knjig z ilustracijami Nikolaja Pirnata.

Dušan Rogelj

Podobe sedanosti v galeriji Spazzapan v Gradišču

FOTO JMP

V galeriji sodobne umetnosti Spazzapan v Gradišču so minulo soboto, 17. t.m., odprli 4. izvedbo razstave *Podobe sedanosti*, na kateri se predstavljajo Goričan Alfred de Locatelli, Ljubljčan Marko Modic in Massimo Poldelmenigo iz Pordenona. Več prihodnjič.

51. STRANI

Čestitamo!

Branje življenjske poti dr. Pučnika se v filmu odvija skozi kratka, a izčrpna pričevanja, slog je klen, poln dokumentarnega gradiva in pričevanj, iz katerih zraste slika velikana, ki je doživel vse, predvsem pa ponižanja namesto zahvale, saj je bil v slovenski javnosti nesramno in krivično šikaniran vse do smrti.

Ogorčene besede dr. Pučnika, ki so vzete iz nekega televizijskega intervjuja: "Meni, meni, ki so mi vzeli sedem let življenja, ki so me pretepali in..., meni, meni govorijo, da sem revanšist, isti ljudje, ki so me noter spravili, meni govorijo, da sem revanšist!" se morajo dotakniti vsakogar. Mirno lahko zapišemo, da je vse kako res, kar so nas preproste stare mame in mame

učile: "Hvaležnost ni od tega sveta!"

Jože Možina je dal svojemu dokumentarcu naslov *Zamolčani - moč preživetja*. Na človeški, a dosleden in pošten način je Možina posnel dokumentarec, ki mora pomembno prispevati k normalizaciji slovenske družbe, saj je le-ta zares še ujeta v krču sovraštva, ki so ga med vojno zasejali na eni strani nacisti in na drugi komunisti s svojimi grozodejstvi. Žrtve govorijo, seveda ne pobite, a tiste edine preživele žrtve, ki so kot otroci doživeli strahoto, da so jim ubili mater, očeta, a še danes kot stari očetje in stare mame nimajo možnosti izvedeti, kdo jim jih je ubil, zakaj, čemu, predvsem pa zvečine ne vedo, kje so njihovi pobiti starši pokopani, največkrat zverinsko ubiti brez sodnega procesa, brez vsakršne resnične

krivde, samo zato, ker se niso strinjali s komunizmom, včasih pa zaradi nevoščljivosti.

Jože Možina je našel nove dokumente, od katerih zavestno navajamo samo dokumentirani, totalitarni in uničevalni cinizem revolucionarja Edvarda Kardelja, ki si ne zasluži, da se ga danes na Slovenskem drugače spominjamo kot le revolucionarnega boljševiskega klavca, človeka, ki gotovo ni vreden, da se mu še posvečajo spomeniki, trgi in ulice. Človek, ki s takim cinizmom govori o tem, kako naj koljejo brate in sestre, kakor je to počel Kardelj, ko je ukazoval podrejenim, kako naj sejejo smrt, gotovo ni vreden častnega zgodovinskega spomina. Njegovi napotki, dokumentirani v filmu, kako naj pobijajo slovenske sestre in brate,

so dovolj zgovorni, so strašni.

Dokumentarec govori z dejstvi, ki so pretresljiva in še enkrat strašna. Več kot 4100 slovenskih ljudi so komunisti pobili med vojno, številka, ki pove več, kot je bilo doslej znano, predvsem pa govori o tem, kako je komunistična partija narodnoosvobodilni boj izkoristila za krvavo revolucijo in je že med bojem proti okupatorju začela obračun z vsemi tistimi, ki se z njenim totalitarizmom niso strinjali.

Oba dokumentarca odlikuje preprosta pripoved, klen slog, nobene cenene patetike ni in tudi nepotrebne zajedljivosti ne kot tudi ne pristranskosti. Gre za čisto navaden prispevek dostojanstva v nedostojanstven slovenski svet, ki je razklan in nespravljen tudi zato, ker mu zako-

nodaja omogoča, da je tak. Filozof Tine Hribar upravičeno v Mozinovem dokumentarcu postavlja vprašanje, kakšen narod smo, če vemo, da so žrtve bile, a storilcev nikjer ni, če se sprašuje tudi v našem imenu, kako bomo lahko šli naprej, ne da bi prej za svoje mrtve poskrbeli. Za dostojanstvo namreč gre!

Za dostojanstvo, ki je dobilo epsko razsežnost v pretresljivi podobi stare gospe, ki je v Mozinovem dokumentarcu končno le lahko nesla svoja ubita starša, mamo in očeta, na pokopališče k večnemu počitku, v majhnem lesenem kovčku, a ju je nesla.

Kakšno dostojanstvo, kakšna epika, kakšna človečnost!

Avtorjema iskreno čestitamo v imenu vseh tistih, o katerih sta spregovorila in jima sami ne morejo!

Kljub slabemu vremenu veliko ljudi na božičnem koncertu v tržaški stolnici

Harejeve in Danevove pesmi na koncertu ZCPZ

Dež, mraz in burja niso bili ovira za mnoge, ki so v nedeljo, 18. t.m., prišli v tržaško stolnico na tradicionalni koncert božičnih pesmi v priredbi Zveze cerkvenih pevskih zborov iz Trsta, kar potrjuje, da je ta pobuda, ki je nastala pred 40 in več leti, še vedno priljubljena med ljudmi.

Letošnji koncert pesmi božičnega časa je bil razdeljen na dva dela. V prvem so štirje zbori predstavili izbor iz zadnje zbirke Zorka Hareja z naslovom *Čuj, o preljubi sosed moj* in podnaslovom *Pesmi božičnega časa*. Sama pesmarica, ki šteje 22 skladb za mešane, ženske in moške zборе, pa je izšla kot skupna izdaja ZCPZ in dornberškega kulturnega društva Zapisi.

Nedeljski koncert se je začel z dornberško ljudsko, po kateri nosi zbirka ime, v izvedbi Vokalne skupine Dornberški fantje, ki jih vodi Janko Harej. Sledili sta nato še pesmi *Božični zaton*, na besedilo Saše Martelanca, in ljudska *Kar je že dolgo želel svet*. V sami pesmarici so ob 9 novih pesmih objavljene tudi nekatere skladbe starejšega datuma. Tri že klasične Harejeve božične pesmi, znane *Le spavaj, sladko Detece*, *Božično*

noč na besedilo Ljubke Šorli in Marija Maverja Ves svet se raduje je zapel zbor Jacobus Gallus pod vodstvom Janka Bana. Pri zadnji pesmi je solo vlogo zapela Irene Obreza, na orgle pa je zbor spremljal

ni utrinek na besedilo Ljubke Šorli in končalo z dornberško ljudsko *Vesele praznike*, ki pa jo Zorko Harej v zbirki predstavlja v priredbi za moško zasedbo.

Skrb, ki jo je skladatelj po-

proseški mednarodno uveljavljeni dirigent in skladatelj Adi Danev, ki je nekatere sicer podpisal s psevdonimom Ivan Kranjčev. Tako so nabrežinski pevci zapeli še *V sveti noči* na besedilo Anice Černejeve, pesem Ljubke Šorli *V hlevcu pastirskem*, zanimivo priredbo Belarjeve *Glej, zvezdice božje*, *Svetonočno radost* Danila Gorinška, ki jo je Aleksij Pregarc tudi recital in še na koncu Bachovo *Alelujo*, ki jo je Adi Danev ustrezno priredil za nabrežinski zbor. Zbor je na orgle spremljala Beatrice Zonta.

Tudi letošnja izvedba koncerta pesmi božičnega časa v priredbi ZCPZ je občinstvu predstavi-

la zanimiv spored in prispevala, da so ob poslušanju sporeda, ki ga je povezoval Marko Tavčar, lahko podživljali sporočilo izvajanih pesmi.

Sama pesmarica Zorka Hareja Čuj, o preljubi sosed moj pa bo doživela svojo uradno predstavitev v cerkvi v Dornberku v soboto, 24. t.m., ob 19.30, na koncertu, ki ga bodo oblikovali zbori, ki so nastopili v prvem delu koncerta v tržaški stolnici.

VJ

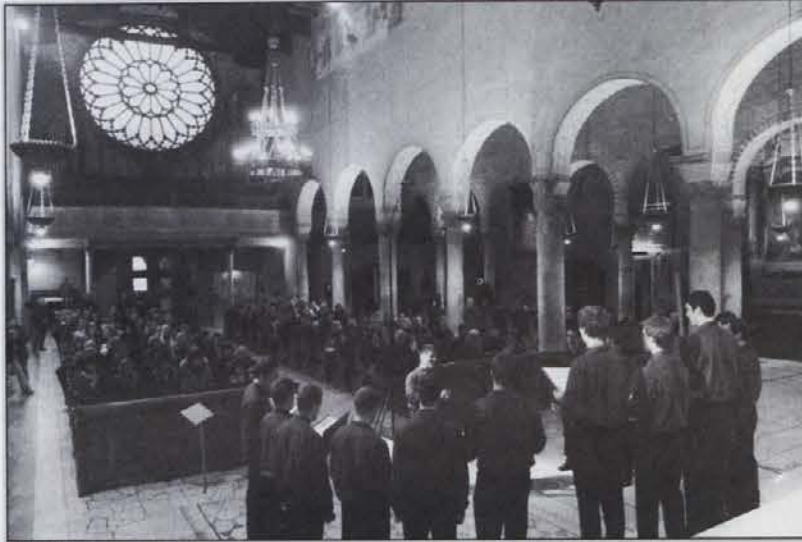

FOTO KROMA

Štefan Bembi. Sklop pesmi za mladinske in ženske zборе je predstavil Dekliški zbor Zveze kulturnih društev Nova Gorica, ki ga vodi Matjaž Šček. Zapele so pesem *Tiho je v gozdu* na besedilo Zore Saksida in na Sardenkovo besedilo *Nocoj, nocoj* ter še ljudsko *Tiho, silni vi vetrovi*. Ta del koncerta je zaključilo pevsko društvo Odmev, ki je pod vodstvom Jožka Hareja podalo priredbo znane Vodopivčeve pesmi *Blažena noč*, s polno občutka obdarjeni *Svetonoč-*

seval izbiri besedil, je prišla do izraza ob dovršenih recitacijah Aleksija Pregarca, ki je med nastopom vsakega posameznega zbora podal po eno pesem, ki smo jo nato lahko poslušali v uglasbitvi.

Z recitacijo pesmi *Sveta noč* Stanka Janežiča pa se je začel drugi del koncerta, ki ga je oblikoval MePZ Igo Gruden iz Nabrežine pod vodstvom Adija Daneva. Zbor je predstavil sedem pesmi, ki jih je vse, razen Berliozove *O mon ame*, uglasbil ali priredil

Okrogla miza v torek, 13. t.m.

Da bi spoznali še drugi jezik

Srečanje je potekalo v italijanščini in je bilo namenjeno v prvi vrsti vsem tistim staršem italijanske narodnosti, ki nameravajo vpisati svoje otroke v šole s slovenskim učnim jezikom

Prejšnji teden, v torek, 13. januarja, je na sedežu didaktičnega ravnateljstva pri Sv. Jakobu potekala okrogla miza z naslovom *Vpisati otroka v šolo s slovenskim učnim je-*

roke v slovensko šolo, obenem pa so zaskrbljeni zaradi prikrajšane morebitne pomoči, ki bi jo svojim otrokom lahko nudili. "Kako jim bomo pomagali pri pisanju doma-

Dvome so takoj razblinili sam Marijan Kravos, psihologinja dr. Suzana Pertot, učiteljica Barbara Kosmina in živa pričevanja mladega Gerarda Tarantina, ki so ga njegovi starši italijanske narodnosti pred leti vpisali na slovensko šolo, ter zakonček Solinas, kjer je oče Francesco (iz Sardinije) povsem prepričan v izbiro, ki sta jo z ženo Antonello (Slovenko) pred leti storila, "čeprav je nestrpnost nekaterih še začetiti".

Kot je pojalnih nalog? Ali bo kompetenca italijanskega jezika naših otrok manjša? Ali bodo naši otroci sploh sposobni nadaljevati brez težav študij v slovenskem učnem jeziku na nižjih in višjih srednjih šolah, če doma govorimo izključno italijanščino? To so bila nekatera ključna vprašanja, ki so jih prisotni zastavili izvedencem, ki so stali za predavalniško mizo oziroma katedrom.

dobje sovpada v Italiji z obdobjem obveznega šolanja, tako da otrok italijanskih staršev ni prikrajšan v primerjavi z ostalimi sovrstniki, ki izhajajo iz slovenskih družin. Dr. Pertotova je še dodala, da je otrokovo doživetje drugega jezika odvisno tudi, ali so njegovi starši soglašali pri izbiri njegove šolske usmeritve: to je, če sta se oba strinjala, da bo šolska izobrazba malčka potekala v jeziku, ki ga ne govorijo med domačimi zidovi. Otroci, ki izhajajo iz italijanskih družin imajo večkrat prednost v primerjavi s tistimi, ki imajo le enega od staršev Italijana, saj je izbira v mešanih družinah večkrat bolj problematična: zgori se namreč, da otrok začuti trenje med starši, ki vsak izmed njiju želi usmeriti sina ali hčer v svoj materin jezik. V tem primeru bo otrok občutil, da si življenjsko šolsko pot gradi v nasprotju z željo enega izmed staršev; doje-manje slovensčine mu bo tako oteženo.

Kar se tiče pomoči pri izpolnjevanju domačih nalog, je didaktični ravnatelj Kravos dodal, da lahko v tem slučaju priskoči na pomoč staršem šolska avtonomna ureditev, ki, kljub še nejasni ureditvi, lahko nudi otrokom daljše bivanje v šolskih prostorih v obliki celodnevne ali podaljšane popoldanske pouka.

Igor Gregori

FOTO KROMA

zikom - perspektive in težave, namenjena staršem italijanske narodnosti, pa tudi staršem, katerih eden izmed članov ne pripada slovenski narodnostni skupnosti.

Srečanje, ki spada v okvir projekta medkulturne vzgoje, je nastalo na pobudo didaktičnega ravnatelja Marijana Kravosa, kot pojasnjevalni trenutek za vse tiste pripadnike večinskega naroda, ki so pripravljene vpisati svoje ot-

OBVESTILA

KRUT OPOZARJA na začetek tečajev in predavanj v letu 2004: *Preventivni tečaj za ohranitev zdravja*, ki bo ob torkih od 17. ure do 19.30, z začetkom 27. t.m.; *Tečaj masaže dojenčka* bo 28. in 29. t.m. ter 4. in 5. februarja; *Predavanje na temo novosti pri vadbi za bolečine v hrbtenici*, ki bo v četrtek, 22. t.m., ob 17. uri; *Osteoporozna vadba glede na stopnjo obolevnosti* bo v četrtek, 12. 2., ob 17. uri. Vpisovanje in informacije na sedežu krožka Krut, ul. Cicerone 8. telefonska številka 040 360072.

OTROŠKA URICA v Narodni in študijski knjižnici bo v torek, 27. t.m., ob 16.30 v Gregorčičevi dvorani v Ul. sv. Frančiška 20. Pravljičje *Ti je toplo*, *Lile* bosta pripovedovali dijakinji pedagoškega liceja.

DAROVI

V SPOMIN na pokojnega prof. Martina Jevnikarja darujeta za cerkev na Katinari Ondina in Mirko Opelt 50,00 €. Ostali darovi prihodnjic.

ČESTITKE

Mali Marko je osrečil Valentino, Maura, pa tudi Ano, Ivana, Eriko in vse druge sorodnike in prijatelje. Z njimi se veseli tudi Rojanski Marijin dom.

DAMIR

se je pridružil Matiji in osrečil vse sorodnike. Sari in Aljoši čestitajo PRESREČNI NONOTI.

V sredo, 28. januarja 2004, bo ob 20. uri v župnijski dvorani v Nabrežini

MESEČNA KONFERENCA

POSVEČENA KATOLIŠKEMU TISKU

Prof. Marija Češcut bo predavala o bogastvu mohorjevih knjig. Sledijo petje, recitacije in družabnost. Vabljeni!

Vlado Kreslin v gledališču Miela

Vlado Kreslin bo v soboto, 24. t.m., ponovno v Trstu, tokrat v središču mesta v gledališču Miela ob 20.30. Na koncertu, ki ga prireja Slovensko pevsko društvo Primorec-Tabor in Zveza slovenskih kulturnih društev v Italiji, bo Kreslin z *Malimi bogovi* predstavil vsebino nove zgoščenke *Generacija*. Na odru bodo z njim glasbeniki iz Trsta, in sicer otroški zbor (otroci raznih naših zborov), ženska pevka skupina Primorec-Tabor in pa glasbeniki Aleksander Ipavec, Marko Feri, Iztok Cergol, Martina Feri in Paolo Bembi. Pobudo je finančno podprla Zadržna kraška banka, pokroviteljstvo večera pa je prevzelo Ministrstvo za zunanje zadeve Republike Slovenije preko Generalnega konzulata Republike Slovenije v Trstu. Info in rezervacije: Zveza slovenskih kulturnih društev v Trstu (tel. 040 635626 - ob delavnikih od 11. do 13. ure).

Lepo doživetje v Mačkoljah

Božična noč, kako skrivnostna...

Kaplan Joseph Mohr je na sveti večer vse pripravil za polnočnico, le orgle se niso hoteli oglašati. Pomislil je na prijatelja Franza Gruberja iz Arnsdorfa. Joseph je prijatelju zaupal težave v cerkvi. Joseph je v svojih mislih zbral pesem, ki jo je že nekaj časa nosil v srcu: "Sveta noč, blažena noč, vse že spi, je polnoč..." in pomislil, da bi ji lahko Franz dodal še preprosto zaporedje tonov, ki bi se zliili v čarobno melodijo. Joseph in Franz sta pohitela in se odpravila do vasi Oberndorf. Pri polnočnici sta vernikom prvič zapela verze nove pesmi. To je pripoved o nastanku pesmi Sveta noč. Med mačkoljanske vernike je pobudo za uprizoritev prinesla prof. Andreja Štucin, ki požrtvovalno vodi domači

zbor. Namesto tradicionalnega božičnega koncerta smo se odločili, da bomo uresničili pobudo. Zgodbo smo prikazali v župnijski cerkvi. Pripovedovala jo je gospa Clara Sturman, nekateri mladi (Robert, Boris in Svetlana) so poskrbeli za oblikovanje prizorov, glasbeno spremljavo pa sta vodila Niko in Martin Tul ob kitarah ter domači zbor pod taktirko prizadevne prof. Andreje Štucin. Samuela Bandi je praznične melodije dopolnila z zvokom svoje prečne flavte. Cerkev je privabila veliko ljudi, ki so želeli v enkratnem vzdušju doživeti Odrašenikov prihod. G. Ropret je pred polnočnico blagoslovil nove jaslice. Svoj pozdrav je prinesel tudi župan Boris Pangerc.

ML

SLAVISTIČNO DRUŠTVO TRST - GORICA - VIDEM IN SLAVISTIČNO DRUŠTVO SLOVENIJE

se klanjata spominu slovenista, univerzitetnega profesorja in literarnega zgodovinarja

MARTINA JEVIKARJA

svojega častnega člana in soustanovitelja tržaškega društva.

Družini in sorodnikom iskreno sožalje.

GORIŠKA

Slovenska konzulta pri goriški občini Okvirni program delovanja

Ob prisotnosti odbornika Damijana Terpina in pod predstvom Igorja Komela se je v torek, 13. t.m., v palači goriške občine sestala slovenska konzulta in izdelala okvirni program delovanja v naslednjih letih. Konzulta si bo prizadevala za uveljavitev slovenske prisotnosti in jezika v odnosu do javnih uprav in za enakovredno prisotnost slovenske kulture v mestu. Za dosego teh ciljev je pomembno sodelovanje med konzulto, občinsko upravo, slovenskimi občinskimi svetovalci, predstavniki rajonskih svetov in slovenske konzulte pri pokrajinski upravi. V ta okvir sodi tudi sodelovanje z novogoriškim prostorom in s furlansko skupnostjo. Med prioritete uvršča konzulta redno delovanje urada za Slovence pri goriški občini, razne pobude ob vstopu Slovenije v EU, pri katerih morajo priti do izraza naša prisotnost in delovanje, dokončni sedež za nižjo srednjo šolo Ivan Trinko, vrnitev Trgovskega doma slovenskim organizacijam, sprememba pravil-

nika konzulte, toponomastika, urbanistični posegi in Jeremitišče, vprašanje jasli in vključevanje programov slovenskih ustanov v občinske projekte na kulturnem, športnem, šolskem in drugih področjih.

Terpin je v svojem posegu seznanil konzulto, da je urad za Slovence že operativen, čeprav za zdaj še v eksperimentalni fazi. Politična obveza občinske uprave je, da v okviru reorganizacije šolskega sistema čimprej in dokončno določi sedež srednji šoli Ivan Trinko, za katero naj bi bila najprimernejša stavba v ul. Cappuccini, kjer je šola pred leti že delovala. Stavba seveda potrebuje temeljita obnovitvena dela. Glede pravilnika slovenske konzulte ga je treba uskladiti z občinskim statutom. Za Trgovski dom pa je problem predvsem finančne narave. Seje konzulte so se poleg predsednika in podpredsednice Nadje Gruzovin udeležili še člani Milan Jarc, Kristina Knez, Damjan Paulin, Aldo Rupel, Silvan Škorjanc in Ivan Zerjal.

Odmev na pestro praznično dogajanje

Božični čas v Števerjanu

Božični čas nam vedno ponuja občutke, ki so vsakokrat novi, polni pričakovanja in želja po toplem, lepem in skrivnostnem. Vsako leto postavljajo števerjanski fantje na Sedejev dom mogočno zvezdo repatico, ki je vidna od zelo daleč. Nekaj dni pred svetim večerom pa se fantje in dekleta Mladinskega krožka F. B. Sedej in druga mladina zberejo v cerkvi in postavijo lepe jaslice ter božično smreko.

KONCERTI

Gorski okoliš Ter-Nadižabrdja je organiziral v decembru sklop štirih božičnih koncertov, ki so potekali v Trčmunu, Sv. Lenartu, Števerjanu in Tipani. Koncert v Tipani je z božičnimi pesmimi sooblikoval tudi mešani zbor iz Števerjana. Pevci so pod vodstvom Vladimirja Čadeža zapeli Vrabčevu *Bila je noč*, priljubljeno *Božji nam je rojen Sin*, zatem pa so lahko prisotni poslušali še *Mesto Betlehem počiva*, Harejevo *Božično noč* in Riharjevo *Poglejte, čudo se godi*. Pevci so kot zadnje zapeli še *Raduj, človek moj*, ki jo je uglasbil Leopold Cvek.

POLNOČNICA

Najlepši dogodek je gotovo polnočnica, ki vliva v vsakega od nas novega zaupa-

nja in zagona. Na Jazbinah jo je na sv. večer ob 21. uri daroval domači župnik Anton Lazar. Domači cerkveni pevski zbor je pod vodstvom Zdravka Klanjščka ubrano oblikoval slovesnost. Mladi in tudi manj mladi občani so se nato zbrali pri Marijini kapelici na Bukovju, kjer so se udeležili baklade, ki jo je priredil Mladinski krožek F. B. Sedej. Tako so številni prisotni ob molitvi in petju prišli "na plac" v Števerjan, kjer se je polnoči pričela slovesnost Jezusovega rojstva. Pevci so pod vodstvom Vladimirja Čadeža zapeli latinsko sv. mašo ter nekaj novih božičnih poznanih slovenskih ljudskih pesmi. Po končanem obredu je vse čakal tople čaj v Sedejevem domu.

V božičnem času je izšla

tudi nova, božična številka Števerjanskega vestnika, ki ga izdaja društvo F. B. Sedej.

KOLEDOVANJE

Pred nekaj leti se je v naši vasi zopet obnovil stari običaj koledovanja. Že v ponedeljek popoldne, 5. januarja, in na dan Gospodovega razglašanja, 6. januarja, so števerjanske domove obiskali modri z Vzhoda: Gašper, Miha in Boltežar. Na vrata so s tremi križi zaznamovali začetnice imen treh svetih in letnice novega leta: 20 + G + M + B + 04. Modri so pri vsaki hiši zapeli znano kolednico in hišno poslopje pokadili s kadihom. Nabirka je bila tokrat namenjena otrokom iz Konga.

Na praznik Svetih treh kraljev se je v popoldanskih urah v župnijskem domu F.

B. Sedej odvijal kulturni program, ki ga je oblikoval Mladinski krožek. Na sporedu je bil ogled posnetka in nagrajevanje Športnega tedna 2003, ki ga vsako leta prireja MK v poletnem času. Nato je sledilo nagrajevanje natečaja Moje jaslice. Na sporedu je bil filmski ogled vseh obiskovanih jaslic, mlajših in starejših mojstrov. Žirija je nagradila najlepše oz. najbolj izvirne jaslice, ki sta jih tokrat napravila Luca in Tamara Fiorelli, drugo mesto so zasedli Lucia, Teresa in Silvano Culot, tretje Matija Corsi. Zatem je še stopil na oder Pihalni orkester Goriška Brda, ki je temeljito izpeljal svoj nastop. Števerjanci so nedvomno veseli tega sodelovanja med sosedi. Sledilo je izžrebanje bogate noveletne loterije, katere najvišja nagrada je bil prhut.

Božični čas je šel h koncu, z njim tudi občutki, pričakovanja in želje vseh nas. Vstopamo v novo, upajmo boljše leto.

Marjan Drufovka

V nedeljo, 18. t.m.

Božični koncert v Podgori

FOTO J.M.P.

Mati poje Jezusu je bil naslov lepega božičnega koncerta, ki ga je prosvetno društvo iz Podgore priredilo v nedeljo, 18. t.m., v domači cerkvi sv. Justa.

Po krajši duhovni misli o miru in pomenu Božiča, ki jo je povedal domači župnik Janko Hajšek, je nastopil domači mešani pevski zbor Podgora, ki je pod vodstvom dr. Mirka Špacapana zapel niz božičnih pesmi evropskih narodov v priredbi Franceta Gačnika. Lepa akustika domače cerkve, pozorni številni obiskovalci in usklajenost pevcev so ustvarili čudovit večer, na katerem so otroci otroškega zbora Podgora, ki ga vodi Katica Bandelli, zapeli božično *Bim bam bom* in z lučkami v spredu nosli svečke pred kip Matere Božje. Prav tako so prepričali mladi pevci mladinskega zbora iz Podgore, ki so prepevali pod vodstvom dr. Špacapana in tudi skupaj z domačim pevskim zborom zares pokazali, da slovenska pesem v Podgori ne bo kmalu utihnila.

Domača učiteljica Lidija Jarc je s skupino osnovno-

šolskih in srednješolskih otrok, ki že dalj časa sodelujejo z njo, pripravila recital, pravzaprav dobro zrežirano prepletanje misli in pesmi, odlomkov iz bogate slovenske književnosti, kar je dalo večeru slovesen, a tudi duhovni pomen, saj je bil izbor božično uglasen.

Mešani pevski zbor F. B. Sedej iz Števerjana, ki je na božičnem koncertu v podgorski cerkvi nastopil kot gost, je pod vodstvom Vladimirja Čadeža zapel niz slovenskih pesmi in s svojim ubranim petjem prepričal obiskovalce. Da je to res, priča podatek, da poslušalci zborov niso prekinjali z aplavzom med eno pesmijo in drugo, ampak so vse skupaj ob koncu nagradili z dolgim ploskanjem.

Kratek zaključni nagovor dr. Mirka Špacapana, ki je podčrtal predvsem pomen podobnih prireditev, podelitev šopkov cvetja dirigentom in režiserki večera Lidiji Jarc ter zaključna božična pesem, ki so jo zapeli pevci vseh zborov, so nas uvedli v družabnost v bližnji prenovljeni dvorani društva.

Zimsko razvedrilo

MePZ Lojze Bratuž na Sv. Višarjah

Člani pevskega zbora L. Bratuž so se v prazničnih dneh na pobudo nekaterih dobrovoljnih pevcev podali na Sv. Višarje. Praznično vzdušje je še povečala zimska idila z debelo snežno odejo, ki v človeku vedno vzbuja prijetna čustva. Člani so se zbrali v soboto, 2. januarja. Vsakdo je imel možnost preživeti čudovit sončen dan, kakor mu je bilo bolj po godu. Po smučanju, sprehajanju, kepanju in sončenju pa so se vsi zbrali pod gostoljubno streho Jureta Prešerna. Po izvrstni večerji in večernem praznovanju je vse pomirila gorska tišina. Naslednjega dne so se pevci zbrali pri nedeljski maši. Ob orglanju zveste pevke in organistke Mirjam Furlan je zbor spremljal mašni obred s pe-

tjem slovenske pastoralne maše na božične napeve Lojzeta Mava. Ob tem niso

zmanjkali niti napevi, na katere smo Slovenci najbolj navezani v božičnem času, kot so na primer: *Glej zvezdice božje, Raduj, človek moj, Hitite kristjani, Ta dan je vsega veselja*.

Po toplem napitku se je

vsak napotil proti domu z lepo sliko Sv. Višarij v srcu in upanju, da je tudi pesem mešanega pevskega zbora doprinesla kanček božične topline vsem, ki so se tu ustavili.

MČ

Iskrivi smeh na ustih vseh v KC Lojze Bratuž

Humorne bodice v zdravniški čakalnici

Soj vedrih sončnih žarkov je v deževno nedeljsko popoldne, 18. t.m., vneslo Gledališče smeha Koper, ki je v Kulturnem centru Lojze Bratuž nastopilo kot drugi gost niza petih veseliger ljubiteljskih odrov *Iskrivi smeh na ustih vseh*, ki ga prireja omenjeni Center in Zveza slovenske katoliške prosvete že šesto leto po vrsti v predpustnem času, ko si gledalci želimo vsaj kanček zdravega smeha.

Gospa Rozi, elegantna, nekdanja blesteča gledališka igralca, in gospod Franci, v socialistični družbi uspešen, sedaj že pozabljen slikar, sta protagonisti komedije *Pacienti v čakalnici*, ki jo je v prepoznavnem

humorističnem slogu napisal Andrej Jelačin in jo tudi odigral v družbi svoje žene Marije Paravan Jelačin (in v konceptu nepotrebni ali slabo izkoriščeni lutk moškega in ženske) pod režijsko roko Adrijana Rustje, ki ravno v teh dneh proslavlja svojo več kot štiridesetletno zvestobo gledališču z delom *Furia Bordona Zadnje lune*.

Uveljavljena igralska dvojica Jelačin-Paravan je v mlajših letih nastopala v Goriškem gledališču, kjer je bil Jelačin tudi režiser in celo direktor, nato pa, tudi kot članica Gledališča brez tretjega, osvajala občinstvo na Koprskem, kamor sta se igralca preselila l. 1969. Andreja Jelačina občinstvo naj-

bolje pozna kot humorista s psevdonomom Toni Karjola, gosta osrednje humoristične oddaje na Radiu Koper. Poleg gledaliških tekstov (Ljubezen nad prepadi, Piknik s tvojo ženo...) je za Radio Trst in Radio Koper sestavil mnogo humoresk - nekatere so zbrane v knjigi *Vesele in debele iz "Karjole"* (1996) - , v katerih se šaljivo, tudi satirično zbadljivo ubada s krizi in težavami našega časa. Takih žgočih tem o stanju današnjih zdravstvenih ustanov v Sloveniji, ki obravnavajo na različni način samoplachnike in paciente s socialno zdravstveno knjizico, o odnosih med zdravniki in pacienti in še o marsičem drugem, kar vznemirja našo kaotično življenjsko stvarnost, se je lotil tudi s karikaturo namočenim in ošljenim peresom v enodejanki *Pacienti v čakalnici*.

Eno uro trajajoča predstava aktivno priklepa nase gledalce, saj jih protagonist že v začetku, pa še potem večkrat vključujeta v odrsko dogajanje, da tako še sami postanejo čakajoči pacienti. Humoristično satirične strelice, komični namigi in situacije, ki bi jih režija mestoma lahko krepkeje osvetlila, in nepredviden končni zasuk so osvojili številno goriško publiko, ki se je oglašala s pristranim smehom ob posrečenih replikah in iskreno zaploskala igralcema v zahvalo za živahno nedeljsko sprostitev.

Naslednjic se bodo ujedli-ve, zabavne iskric zakresale v nedeljo, 1. februarja, ob 17. uri, ob komediji Marca Camoletti-ja *Pizama za šest* v izvedbi mlajših igralcev Dramskega odseka PD Štandrez in režiji Emila Aberška.

Iva Koršič

Dimitrij Rupel in Roberto Antonione v Gorici

V petek, 23. t.m., bo ob 18. uri v Kulturnem domu v Gorici posvet o vstopu Slovenije v EU, na katerem bosta prisotna minister za zunanje zadeve RS Dimitrij Rupel in italijanski podsekretar za zunanje zadeve Roberto Antonione.

SCGV Emil Komel / Sedmo Srečanje z glasbo 2003-04

Brez temperamenta

Po praznični evforiji, ko je bilo koncertov za vsakim vokalom kot listja in trave in se je dozdevalo, da so vsi glasbeniki "uglašeni" za nastopanje ravno v tem čarobno lenobnem trenutku leta, se je nekajdnevno zatišje prav prileglo. Koristilo je predvsem obnavljanju poslušalskih akumulacij in brušenju zbraniosti za spremljanje manj veličastnih del. Le-to nam je prišlo prav ob nastopu Tria Silene, kjer se združujejo flavta (Daniela Brusolo), angleški rog (Angela Cavallo) in kitara (Paola Selva). Trio terja od poslušalca predvsem veliko mero pozornosti in prijazne tolerantnosti za drobne spodrsiljaje ter neizrazito glasbeno produkcijo. Ja, bil je tudi zaspan ponedeljek, 12. januarja, in koncertni termin kakšne vrhunske izvedbe zagotovo ni mogel generirati. Tri mlade glasbenice so se dela vseeno lotile pogumno. Ljubezen do muziciranja jih je združila že pred desetimi leti, dobra izobrazba pa jim je ponudila veliko možnosti za uresničitev ambiciozno zastavljenega načrta. Ker so tudi v svojih

FOTO BUMBACA

okoljih dokaj aktivne, je bilo pričakovati mladostno vohrav, odločen in izrazit koncertni večer. No, zvočni portret Tria Silene tej podobi ni v celoti zadostil. Večer je namreč minil v znamenju dokaj povprečnih izvedb in do izraza niso prišli niti mladost niti nesporna tehnična podkovanost niti solidna uigranost. Umanjkal je tudi temperament, tista ustvarjalna komponenta, ki glasbi daje živost in umetniško verodostojnost. Repertoar Tria Silene obsega glasbena dela treh sto-

letij, zaradi posebnosti instrumentalnega tria - flavta in angleški rog se preveč "podvajata", kitara pa jima nudi prenežno harmonsko oporo - pa so največkrat odvisne le od priredb ali prav zanje napisanih skladb. Le-to je vsekar zelo zanimivo, saj smo prav po zaslugi te nekonvencionalne zasedbe lahko spoznali dve izvorni deli. Prvo, *Granada olorosa*, je napisal Videmčan Valter Sivilotti (roj. 1963), drugo, *Aria, Avenera e Fandango*, pa je za mlade glasbenice napisal Tr-

žčan Daniele Zanettovich (roj. 1950). Sivilottijeva skladba je oblikovno preprosta in polna ljudske melodike. Konceptualno nekako sodi v postmodernistično navdušenje nad starimi vzori. V resnici nič posebnega, je pa kot celota odprla veliko dilem. Ključno se zdi predvsem vprašanje, čemu in za koga skladatelj piše. Odgovor je le navidezno preprost. Na eni strani je milozvočja željno poslušalstvo (ponavadi večina), na drugi pa skladatelj ustvarjalni etos, ki je zavezan ustvarjanju novih in samobitnih "podob". Veliki preobrat v komponistovem delu, denimo od ultramodernih postopkov do zavestno poenostavljenih poljudnosti, so navadno znamenje ustvarjalne krize. Seveda ne vedno. Pri Zanettovichu, ki se je tudi naslonil na starejše vzore, se zdi tak postopek skladanja precej bolj avtentičen, prepričljiv. Verjetno je tudi tu vzrok, da so ga glasbenice zaigrale z večjim žarom in bolj doživeto. Poleg omenjenih dveh skladateljev smo v rednem delu prislunili še skladbam Antona Diabellija, Hansa Müller-Talamona, Gabriela Foureja in Manuela de Falle. **Jože Štucin**

DAROVİ

OB 20. OBLETNICI smrti predragega očeta dr. Antona Kacina darujejo Marija, Janez in Metka 300,00 € za Kulturni center Lojze Bratuž.

ZA NOVI glas: Marija Klanjšček 5,00 €.

ZA CERKEV v Rupi: N.N. za orgle 50,00 €.

ZA CERKEV na Peči: N.N. za cvetje 10,00 €.

ZA CERKEV na Vrhu: N.N. za zvonove 150,00 €.

OBVESTILA

SKRDJADRO vabi na predstavitev knjige *Slovenske mlekarice v Trzinu*, ki bo v petek, 23. t.m., ob 20.30 v občinski sejni dvorani v Ronkah. Knjigo in avtorja bo predstavil prof. Karlo Černic.

V PONEDELJEK, 26. t.m., bo ob 17. uri v Feiglvi knjižnici otroška urica. Gledališče Zapik: *Miška kaško kuhala*.

KRUT OPOZARJA člane in prijatelje, da bo tečaj prve pomoči, v sodelovanju z Rdečim križem, od 17. do 19.30 ob petkih v Kulturnem domu v Gori-

ci z začetkom 23. januarja. Vpisovanja in informacije na sedežu krožka: Korzo Verdi 51, tel. 0481 531644.

MePZLOJZE Bratuž sporoča, da bo v ponedeljek, 26. t.m., ob 19.30 ob prvem in ob 20. uri ob drugem sklicanju v pevski sobi na Drevoredu 20. septembra 85 redni občni zbor.

DRUŠTVO SLOVENSkih upokojencev za Goriško vabi člane in prijatelje na 8-dnevno krožno potovanje po Tuniziji od 19. do 26. aprila. Prijave samo v sredo, 4., in v soboto, 7. februarja, od 10. do 12. ure na sedežu v Križni ulici 3. Za veljavni vpis predujem 200,00 evrov na osebo, ostali znesek bo treba poravnati na sedežu v sredo, 17. marca, od 10. do 12. ure. Potrebna je veljavna osebna izkaznica ali potni list. Informacije na tel. št. 0481 882024.

DRVA ZA KURJAVO po 10,00 evrov za stot Vam pripelje na dom s prikolico Aleš Komjanc (tel. 0481 390238)

11

ČETRTEK,
22. JANUARJA
2004

Nova premiera Dramskega odseka PD Štandrež Komedija Pižama za šest na domačem odru

V svoji, letošnji, devetintrideseti sezoni neprekinjenega gledališkega ustvarjanja na ljubiteljskih deskah je Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež zasnoval dve celovečerni predstavi, od katerih bodo prvo (druga je *Stara garda* Alda Nicolaia v režiji Janeza Starine), komedijo Marca Camoletti *Pižama za šest* (1985) v prevodu Mateta Dolenca, obsijale odrske luči prihodnjo soboto, 24. t. m., ob 20.30 v domači župnijski dvorani A. Gregorčič. Ponovitev bo v nedeljo, 25. t. m., popoldne ob 17. uri kot četrti predstava abonmajske ponudbe Štandrež 2003. Delo bodo uprizorili mladi štandreški igralci v režiji Emila Aberška, ki smo ga pri nas že povsem "posvo-

jili", saj je od sezone 1978/79 zvesti spremljevalec štandreškega Dramskega odseka, brez dvoma najboljša dramske skupine v zamejstvu. Kot asistent režije mu spet stoji ob strani Božidar Tabaj.

Po lanskoletnem, spodbudnem samostojnem nastopu, brez pomoči znanih, priljubljenih komedijantov, je tudi leto mlajša skupina igralcev ubrala svojo pot in se z zagrizenostjo in razigranostjo lotila dela. Med šestimi mladimi nastopajočimi je debitant Peter Povšič, ki se po priložnostnih izkušnjah iz otroških let znova sooča z gledališko muzo. Za kulisami bo tokrat, zraven nepogrešljivih odrskih mojstrov, Joška in Franka Kogoja, tonskih in lučnih teh-

nikov, Danjela Nanuta in Martina Tonsiga, ter Snežice Černic, natančne odbiralke primer-nih kostumov, tudi mlada šepetalka Erika Lavrenčič, ki je svojo vlogo sprejela zelo resno, z vestnim beleženjem vseh režiserjevih pripomb. Med izvajalci sešteva največ odrskih nastopov Danjela Puia s svojimi 17 zaporednimi igralskimi leti; Cristian Benedetti, David Vižintin, Vanja Bastiani in Verena Brajnik pa so igralske pridobitve zadnjih let, vendar so se že uglašeno udomačili v ljubiteljskem odrskem svetu. Navedeni izvajalski sestek se v teh dneh z zadnjimi vajami pripravljaja na premierni iz-

pit in brusi humorne detailje izbrane, vrtooglave, bulvarne komedije sodobnega francoskega avtorja, ki žanje veliko uspehov po vsem svetu (v 55 državah in 17 jezikih!). Zgodba se dogaja v sodobni družbi; v njej je glavni protagonist mož, ki si želi preživeti konec tedna s svojo ljubico, v odsotnosti žene, seveda.

Kako se komedija v dveh dejanjih z zabavnimi humornimi situacijami, zamenjavo oseb, s skoki čez plot, z učinkovitimi besednimi igrami in s hitrimi preobratu spleta, zapleta in razpleta, pa naj ostane skrivnost... do premiere! **IK**

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

ABONMA LJUBITELJSKIH GLEDALIŠKIH SKUPIN
ŠTANDREŽ 2003

Marc Camoletti

PIŽAMA ZA ŠEST

KOMEDIJA

PREMIERA: sobota, 24. januarja 2004, ob 20.30

ABONMAJSKA PREDSTAVA: nedelja, 25. januarja 2004, ob 17. uri

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu

REZERVACIJE IN INFORMACIJE: tel. 0481 20678 od 12. do 14. ure

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO
VZGOJO EMIL KOMEL in
ARSATELIER - MEDNARODNI
CENTER ZA GLASBO IN UMETNOST

vabita na

KONCERT

Sanja Repše, violončelo
Aleksandra Pavlovič, klavir

S. Prokofijev, J. Brahms, B. Martinu

Glasbenici zaključujeta študij na Državnem konservatoriju P.I. Čajkovskij v Moskvi.

Dvorana pokrajinskega muzeja na Goriškem gradu
torek, 27. januarja 2004, ob 20. uri

Mladi Slovenci iz Argentine na Goriškem

V teh dneh so na obisku v Sloveniji mladi člani slovenske gledališke skupine iz Buenos Airesa, ki delujejo v okviru društva Slovenska vas. Na programu imajo več nastopov, na katerih se bodo predstavili z igro španskega avtorja Alejandra Casoneja *Barka brez ribiča*. Skupina bo gostovala tudi na Goriškem, in sicer v soboto, 31. januarja, ko bo zvečer nastopila v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu. Gledališka tradicija slovenske skupnosti v Buenos Airesu je dolgoletna in zelo uspešna. V 50. letih so v okviru društva Slovenska vas uprizorili nad 100 gledaliških predstav slovenskih in tujih avtorjev, klasične in sodobne vsebine. Radi nastopajo tako odrasli kot mladi. Z gledališkim delovanjem in drugimi pobudami Slovenci v Argentini odločilno prispevajo k ohranjanju slovenskega jezika ter kulturni in umetniški rasti.

Vabljeni ljubitelji gledališča, člani naših dramskih skupin in vsi, ki vam je pri srcu usoda naših rojakov iz Argentine!

Dr. Lucija Čok gostja Foruma za kulturo

Študijsko raziskovalni forum za kulturo nadaljuje predavanja na temo "1. maj 2004: evropska obzorja in naš prostor". V prvem sklopu predavanj je bil še posebno zanimiv poseg inž. Fornasirja o goriški univerzi. Tokrat bo v Gorici o slovenskem visokem šolstvu govorila rektorica Univerze na Primorskem in nekdanja ministrica R Slovenije prof. Lucija Čok. Predavanje bo v Kulturnem centru Lojze Bratuž v torek, 27. januarja, ob 20.30.

ŠTUDIJSKO RAZISKOVALNI FORUM ZA KULTURO

Gorica, 1. maj 2004 - Evropska obzorja in naš prostor

Dr. Lucija Čok

NOVE PARADIGME UNIVERZE. SLOVENSKO VISOKO ŠOLSTVO MED PLURALIZMOM IN GLOBALIZACIJO

(v slovenščini)

Torek, 27. januarja 2004, ob 20.30

Kulturni center Lojze Bratuž, komorna dvorana
Drevored 20. septembra 85 - Gorica

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

vabi na ogled predstave
španskega avtorja

Alejandra Casoneja

BARKA BREZ RIBIČA

v izvedbi mladinske gledališke skupine
društva Slovenska vas iz Buenos Airesa

Župnijska dvorana Anton Gregorčič v Štandrežu
Sobota, 31. januarja 2004, ob 20.30

SOORGANIZATOR PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVJ SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

Marc Camoletti

PIŽAMA ZA ŠEST

REŽIJA Emil Aberšek

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

■ Nedelja, 1. februarja 2004, ob 17. uri

Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
ČAU, ČAU, REX!

REŽIJA Janez Starina

DRAMSKI ODSEK PD ŠTANDREŽ

■ Torek, 3. februarja 2004,

ob 20. uri

ISKRIVJ SMEH,
NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER
LJUBITELJSKIH ODROV

Aldo Nicolai

STARA GARDA

REŽIJA Janez Starina

DRAMSKI ODSEK

PD ŠTANDREŽ

■ Četrtek, 12. februarja 2004,

ob 20.30

PREDSTAVE bodo v veliki dvorani
Kulturnega centra Lojze Bratuž

Priručnik koroškega rojaka "Jezikovni brevir za boljšo slovenščino"

januar	France Vrbinc
februar	
marec	
april	
maj	
junij	
julij	
avgust	
september	
oktober	
november	
december	

X
z jezikovnimi koticiki skozi leto

Še vedno je med nami veliko slovensko čutečih ljudi, ki jim je skrb za dvig in rast slovenskega jezika zelo pri srcu. In to predvsem v našem prostoru, ki je vse bolj izpostavljen vplivom tujega okolja, tako da se sami večkrat sploh ne zavedamo, koliko kalkov iz italijanščine smo že vnesli v slovenski jezik in jih popolnoma prevzeli za svoje. Naj seveda tu ne pozabim na jezikovna priročnika prof. Diomire Fabjan - Bajc Lažni prijatelji in Dve muhi na en mah, ki sta nam vedno v veliko oporo in obenem v opozorilo na številne napake, ki jih že podzavestno vnašamo v naš jezik. Prav

tako naj nas vedno spremlja priročnik pokojne prof. Nade Pertot Pomagajmo si sami, ki nas bo gotovo marsikdaj rešil iz kake jezikovne zagate.

Tokrat pa bi vam rada predstavila jezikovni priročnik, za katerega je poskrbel koroški rojak dr. France Vrbinc, izdala pa ga je celovška Mohorjeva družba. Avtor France Vrbinc se namreč s posebno občutljivostjo in izostrenim jezikovnim čutom veliko let zavzema za lepoto in rast materne jezika in v ta namen že 13 let ureja Jezikovni koticik v koroškem verskem tedniku Nedelja. Iz predgovora k priročniku, ki ga je napisal

Hanzi Tomažič, izvemo, da se je v vseh teh letih nabralo že okrog 650 Vrbincovih Jezikovnih koticikov in da je avtorjev 80. življenjski jubilej, ki ga bo obhajal 21. januarja 2004, najprimernejši trenutek za izdajo teh jezikovnih nasvetov v knjižni obliki. Le tako bi ti jezikovni biseri lahko segli do širšega kroga tistih ljudi, ki bi radi obogatili svoje jezikovno znanje slovenščine. Pred nami pa je tudi pomemben zgodovinski trenutek: vključitev Slovenije v Evropsko unijo, ko bo slovenščina pridobila novo mesto v mozaiku uradnih jezikov združene Evrope. Od nas bo torej odvisno, koliko truda bomo vložili v rabo in izboljšanje jezika, da bo postal enakovreden ostalim evropskim jezikom.

Dr. Vrbinc nas v svojem delu opozarja na nepotrebno rabo tujk, ki le siromašijo naš jezik. Naj navedem le primer: če bi vsi neki predlog soglasno sprejeli ali ga zavrnili namesto akceptirali oziroma demantirali, bi gotovo veliko pripomogli k širjenju in utrjevanju domačih izrazov. Prav tako ne bomo nič prikrašani, če bomo raje spregovorili o kaki novosti ali miselnosti in se tako izognili nepotrebnim

noviteti oziroma mentaliteti. Tako pravi dr. Vrbinc: "Kadar vam silil kaka -teta na jezik, naj kar na njem obtiči in ne pride na dan". Pa tudi če bo afirmacija našega jezika v združeni Evropi zahtevala od nas veliko napora, nam ne bo prav nič več otežkočeno, če se bomo potrudili za njegovo uveljavitev in utrditve in bomo tako kratko malo rabili izraze, ki jih hrani naša bogata jezikovna zakladnica.

V priročniku 365 x slovensko pa ne gre samo za širjenje in uporabo domačih slikovitih izrazov, ampak tudi za slovnična navodila, ki jih marsikdaj v naglici prezremo. Bi se vi morda npr. brez dileme posluževali materinega ali materne jezika? Kaj pa kraj, v katerem ste se rodili: ali je to rojstni ali rodni kraj?

Na take podobne in še mnoge druge izrazne odtenke nas opozarja dr. France Vrbinc s svojim jezikovnim priročnikom. V njem sem sama naletela na marsikatero koristno, morda celo doslej prezrto, jezikovno navodilo, zato priporočam ta mali "jezikovni brevir" vsem tistim, ki svoje misli radi zaupajo pisani besedi.

Jadranka Cergol

Izjava predstavnika Forum za Goriško na TV Primorka

Zoran Mušič si je ob otvoritvi razstave svojih del v Gorici zelo želel tudi pozdrava v slovenščini

Na Goriškem naj bi bila kriza skoraj na vseh področjih

Nekdanji predsednik občinske skupščine (župan) v Novi Gorici, Joško Štrukelj, ki sedaj zavzeto deluje kot podpredsednik civilne družbene organizacije Forum za Goriško, je 13. t.m. sodeloval v dobro uro trajajočem intervjuju na TV Primorka.

Razložil je svoja stališča in poglede o družbenopolitičnih razmerah in stanju na Goriškem, pri čemer je menil, da to območje preživlja krizo domala na vseh področjih. Ponovno je opozoril na nujnost oblikovanja Goriške pokrajine, s katero bi naglasili pomen tega območja v Sloveniji in tudi upoštevali naloge, ki izhajajo iz zemljepisne lege Goriške ob meji z Italijo.

Zavzel se je za ustanovitev univerze in škofije v Novi Gorici ter podprl oblikovanje t.i. čezmejne evrore-

gije, ki bi vključevala celotno območje nekdanje Goriške pokrajine, kot je obstajala do konca prve svetovne vojne.

Joško Štrukelj je kritiziral dejstvo, da velikega slikarja evropskega pomena in razsežnosti Zorana Mušiča ob otvoritvi razstave njegovih umetniških del v palači Attems v Gorici nihče ni pozdravil v slovenskem jeziku. V pogovoru s časnikarjem Marjanom Drobežem na TV Primorka je Joško Štrukelj dejal, da je ob otvoritvi razstave govoril s slikarjem, ki je bil rojen v Bukovici na spodnjem Vipavskem in ne v Gorici, kot uradno navajajo.

Zoran Mušič naj bi mu dejal, da si je zelo želel, da bi ga ob otvoritvi razstave v Gorici kdo pozdravil tudi v slovenskem jeziku.

M.

GLOSA JURIJ PALJK

O fotografiji

Pred dnevi sem videl črno-belo fotografijo, ki me je dobesedno očarala, saj je prikazovala svet, ki ga danes ni več, a sem sam imel srečo, da sem v njem še živel, ga videl, spoznal.

Gre za mojstrsko narejeno fotografijo, ki jo je med prvo svetovno vojno veliki fotograf Kertesz posnel v bližnji Vrtojbi, kjer je posnel enega tistih borjačev, ki jih danes ni več. Na fotografiji je zajet ves moj svet, pravzaprav ves svet mojega otroštva, saj je mojster v objektiv ujel hišo tipične male vipavsko-goriške kmetije, ki jih tudi ni več. Preprosta hiša zajema vse, od hleva do ganka in stanovaljske hiše, pod napuščem, nad katerim kraljujejo korci, visijo spletene kite koruznih storžev, hiša je tipična naša, primorska, pred njo je košata murva, borjač pa je tako poveden, kot je lahko bil bogat in poveden le primorski borjač, ujet v navidezni kaos primorske kmetije.

Preprosta, črno-bela tehniška fotografija primorski hiši ne dela nobene krivice, niti borjaču, na katerem je kup posekanih akacij. Skratka: gre za mojstrovino, ki ima umetniško in seveda neprecenljivo dokumentarno vrednost.

Ob tisti fotografiji, ki se mi je tako vtisnila v spomin, da jo bom vedno nosil v sebi, kot nosim svoje otroštvo in ljudi na vaških borjačih, ki jih danes ni več, a so bili, še kako so bili!, sem pomislil, kako velik izum je pravzaprav bila klasična fotografija, ki se danes počasi, a nezadržno umika digitalni fotografiji.

Sam spadam še v tisto generacijo ljudi, ki imajo iz otroštva še zelo malo fotografij,

ker je bil pač pred štirimi desetletji fotografski aparat še vedno dragocenost, ki si je niso mogli vsi privoščiti. Prvo fotografijo, na kateri sem kot dveletni otrok upodobljen z dve leti starejšo sestro Jožico in mammo pri vratih naše "stale", je posnel stric Oskar, ki je takrat živel in delal v Avstriji in je prišel na obisk; še danes jo hranim na knjižni polici: je majhna, navidez nepomembna, kot so bile takrat vse črno-bele fotografije majhne.

Kasneje so nas slikali, kot smo rekli fotografiranju, v šoli, morda kdaj v cerkvi, a družinskih fotografij nismo imeli veliko, včasih je kako posnel stric Silvan, ki je prišel na obisk iz Ljubljane, včasih kdo drug, vedno ljudje, ki so prihajali od zunaj na vas, ponavadi iz mesta. Na vasi ni imel takrat nihče ali skoraj nihče fotografskega aparata, če pa ga je imel, gotovo ni slikal nas, mulcev, številnih otrok, ki smo polnili vas z vikom in krikom, z veseljem in jokom. Vsaj polnili smo jo. Danes polni ali prazni naše vasi, kakor vam je bolj ljubo, lahko izbirate!, televizija; otrok skorajda ni več na dvoriščih in ne na tistih maloštevilnih borjačih, ki še pričajo o naši bogati preteklosti, ki so jo v naših otroških letih najbolj označevali vsestransko pomanjkanje in topla solidarnost, vzajemnost med sosedi. Tudi ta izginja.

Tako izginja tudi fotografija.

Spominjam se, da sem kot dijak dolgo časa hranil denar, da sem kupil preposti ruski fotoaparat, s katerim sem

prišel fotografirati ljudi, predvsem svoje, in dovolj sem danes že star, da mi je pol sorodstva iskreno hvaležno, da sem fotografski aparat takrat kupil, sicer danes niti oni ne bi imeli nobene fotografije, ki bi jim govorila, kako čas nezadržno teče, kako mladi smo bili.

Začeli smo fotografirati v barvah, neverjetno se nam je zdelo, kaj vse lahko fotografiramo! Potem ko smo ugotovili, da se barvne fotografije hitro pokvarijo, smo fotografirali tudi z "dia filmi", misleč, da bodo ti dlje trajali; končno smo le ugotovili, da so najboljše črno-bele fotografije, ker le-te najbolj "čas zdržijo", saj se ne pokvarijo tako hitro, še posebej ne, če jih hranite na temnem. Takrat, ko smo to ugotovili, nam jih niso nikjer več hoteli razvijati! Vmes smo pokupili nemoogoče veliko japonskih fotografskih aparatov vseh vrst, nekateri so nabavili tudi fotokamere, so snemali filmčke in filme. Nekateri smo vztrajali pri klasični barvni fotografiji, sam sem se odločil, da bom fotografiral samo ljudi. Že leta tako ne fotografiram ničesar drugega kot samo ljudi. Zdi se mi, da smo ljudje edina stvar na svetu, ki je vedno znova različna. Vsak človek je vedno znova drugačen, drugemu podoben, a samosvoj, edinstven. Vse ostalo je bilo že posneto, preslikano, prefotografirano in še enkrat fotografirano.

Fotoalbe nekateri radi kažejo prijateljem in sorodstvu, drugi jih nimamo, ker imamo tudi slovite poročne

fotografije, ki so nam jih bili posneli prijatelji, še vedno v kartonastih škatlah za srajce, spravljene pod stopniščem, od koder jih včasih privlečejo na dan otroci, da se nam potem vsi veseli smeji, kako smo bili oblečeni in bili suhi, mladi, imeli več las...

Potem se mi je pred leti nekaj zgodilo, kar je spremenilo ves svet fotografije, in to pod Prešernovim spomenikom v Ljubljani, na Tromostovju je bilo, kjer je nam Primorcem Ljubljana najlepša in se nam zdi, da smo tam tudi mi doma. Prešeren je bil nad mano in mojo družino, nad Erikino družino in nad Vilkovovo družino. Erikin mož Marko, ki je inženir in se na sodobne vrlogije spozna, saj jih je študiral nekaj let, ne?, je potegnil na dan majhen digitalni fotografski aparat in nas večkrat vse poslikal, končno sem tudi jaz njega, vedno pod slovitim Prešernom, ki nam je Primorcem tako blazno všeč, da je Erika vzkliknila: "Ma, ne vedno pod Prešernom, a? Kaj se bomo v Ljubljani vedno slikali pod Prešernom?"

In smo se slikali pod Prešernom in mi je na kavi na Čopovi ulici Marko rekel: "Ti pošljem slike po mailu!", kar je pomenilo, da mi jih bo poslal po elektronski pošti.

"Ne!" sem prosil.

"Da!" je rekel in mi jih res poslal.

Nekje morajo biti, v računalniku ali na kaki zgoščenci, ki ji sam rečem CD. Enkrat sem jih videl. Potem nikoli več.

Tem, fotografijam, ki jih ni, rečemo digitalna fotografija!

paljk@noviglas.it

Grad Lanthieri v Vipavi Med sto najbolj ogroženimi kulturnimi spomeniki na svetu

Ustanova World Monuments Fund v New Yorku, ki ugotavlja materialno stanje kulturnih spomenikov in drugih objektov svetovnega pomena in opozarja na njihovo morebitno ogroženost, je objavila nov seznam ogroženih kulturnih spomenikov. Med ogrožene spomenike svetovne kulturne dediščine je uvrščen tudi dvorec oz. grad Lanthieri v Vipavi (na sliki).

Sočasno z objavo omenjenega seznama ogroženih kulturnih spomenikov svetovnega pomena v časniku Vipavski glas sta vipavski župan mag. Ivan Princes in predsednik Politehnike, visokošolske izobraževalne in znanstvenoraziskovalne ustanove, prof. dr. Danilo Zavrtanik, dosegla sporazum o sodelovanju pri obnovi dvorca oz. gradu Lanthieri. Obnova bo potekala v več fazah, od projektiranja del pa do obnove celotnega gradu in usposobitve zemljišč. V obnovljenem kompleksu bo

Politehnika izvajala svoj program visokošolskih in raziskovalnih dejavnosti. Obnovili bodo tudi nekdanjo kapelo, katero pa bo tudi v prihodnje upravljala občina Vipava.

Obnova omenjenega zelo pomembnega dvorca oz. gradu bo trajala več let in bo terjala velika denarna sredstva. Oba pogodbenika bosta za reden potek obnove zagotovo potrebovala sredstva iz posojil pri bankah ali drugih denarnih ustanovah. Navajamo, da dvorec stoji na glavnem trgu v Vipavi. Pred glavno fasado, okrašeno z bogato štukaturjo, se nahaja park, za gradom pa izvira reka Vipava. Lanthierijev dvorec je bil zgrajen leta 1662 kot tretji del vipavskega gradu, ime pa je dobil po grofu Lanthieri. Je značilen primer beneške arhitekture. V gradu je nazadnje, do leta 1910, živel grof Karel Friderik Lanthieri. Od leta 1918 in do oktobra 1991 sta v gradu bivali najprej italijanska in pozneje jugoslovanska vojska.

M.

Morda vendarle sporazum med političnimi strankami o t.i. izbrisanih

“Prerivanje” med politiki za funkcije v EU

Strah pred nevarnostjo islama v Sloveniji naj ne bi bil utemeljen

V politiki je včasih težko določiti pomembnost in razsežnosti posameznih dogodkov, ker o tem se upoštevajo različna merila. Zagotovo pa velja, da je zaplet s t.i. izbrisanimi že dalj časa osrednja politična tema v Sloveniji, ki je povezana predvsem z letošnjimi dvojnimi volitvami (v evropski parlament in Državni zbor), postala pa je tudi predmet ocen in komentarjev v tujini. Pri nas je nastala popolna polarizacija duhov in stališč, ki se odraža tako, da zlasti LDS in ZLSD zahtevata, da se t.i. izbrisanimi takoj in brez preverjanja posamičnih primerov prizna pravica do stalnega prebivališča za nazaj, kot je odločilo Ustavno sodišče, medtem ko opozicijske stranke, pri tem je najbolj dejaven predsednik SDS Janez Janša, dokazujejo, da je treba vsak primer izbrisane preveriti, s čimer bi iz spiska upravičencev do odškodnine zaradi morebitne škode in težav izločili vse, ki so delovali, mnogi tudi z orožjem, zoper samostojno slovensko državo. Kaže, da se strasti umirjajo in nemara se bodo stranke, zastopane v parlamentu, v tem tednu sporazumele, da bi Državni zbor sprejel ustavni zakon, v katerem bi preklicale že sprejeti referendum o izbrisanih, in celotno problematiko o omenjeni kategoriji tujcev iz območij nekdanje SFRJ dokončno rešile. Pri tem velja poudariti, da Ustavno sodišče ni pristojno za presojo ustavnih zakonov. Seveda pa se stranke, tako iz

vladne koalicije kot tudi iz opozicije, ne strinjajo s stališčem Zmaga Jelinčiča, predsednika SNS, “da bi morali vse tujce, ki so se pregrešili zoper naš pravni red, poslati v njihove matične države.”

Politične stranke nadaljujejo mrzlično iskanje kandidatov za volitve v evropski parlament in kasnejše volitve v naš Državni zbor. Omenjajo se znana imena iz vrst poslancev ali politikov, ki naj bi prevzeli funkcije ali visoka uradniška mesta v ustanovah in službah EU. Vodja liberalne skupine v evropskem parlamentu Grahama Watson je celo sporočil, da je slovenski premier Anton Rop eden izmed liberalnih kandidatov za novega predsednika evropske komisije (vlade). Omenjajo, da bi med kandidati za evropske poslance, v Sloveniji jih bomo izvolili sedem, utegnili biti tudi predsednik parlamenta Borut Pahor, Lojze Peterle iz Nove Slovenije, krščanske ljudske stranke, dr. Miha Brejc iz SDS, pa sedanji minister za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Franci But, in še nekateri. Za funkcijo evropske tožilke kandidira tudi vrhovna državna tožilka Barbara Brezigar. Pričakovati je bilo, da se

bo potegovala za izvolitev v slovenski oz. evropski parlament, kamor bi bila, zaradi velikega ugleda, ki ga uživa, najbrž brez težav izvoljena. Toda Brezigarjeva je v izjavi državni TV dejala, da razmere v Sloveniji še niso dovolj primerne, da bi lahko brez ovir delovala v domači politiki. Za delo v kakšni pravosodni ustanovi EU kandidira tudi okrožna državna tožilka v Novi Gorici Malči Gabrijevič. Med strankami potekajo tudi tiha, a ogorčena sočnanja za položaj novega evropskega komisarja iz Slovenije. Najprej so kot najbolj primerno in zaslužno osebnost za to funkcijo omenjali dr. Janeza Potočnika, ki je vodil celotni pogajalski proces za vključitev Slovenije v EU, zdaj pa je prevladalo mnenje, da naj premier Anton Rop določi vsaj tri kandidate za evropskega komisarja iz Slovenije.

Z OBJEMOM ZUNANJIH MINISTROV NAPOVED NOVIH ODNOSOV MED SLOVENIJO IN HRVAŠKO

V Ljubljani uspešno poteka zbiranje podpisov za razpis referendumu zoper gradnjo džamije. Slovenski mufti (najvišji predstavnik muslimanske verske oblasti in ver-

sko-pravni izvedenec v Sloveniji), se je o gradnji omenjenega objekta pogovarjal tudi z državnim poglavarjem dr. Janezom Drnovškom. Dejal je, da bo v primeru, da bi pobudniki referendumu zanj zbrali dovolj glasov, islamska skupnost na ustavno sodišče vložila zahtevo za presojo ustavnosti takega odločanja. Dodal je, “da strah pred nevarnostjo islama v Sloveniji, ki ga je sicer mogoče razumeti, ni utemeljen.” Slovenski katoliški tednik *Družina* pa je na celi strani objavil prevod članka iz italijanske revije *La civiltà cattolica*, z naslovom *Kaj je džamija po islamskem izročilu*. Zapisano je tudi, “da se nasprotovanje gradnji džamije rojeva iz zaskrbljenosti, da gre za politično uveljavljanje posebnosti, ki je z vseh zornih kotov drugačna, preveč tuja zahodni kulturi in civilizaciji. Glede na večrazsežnostno (in pogosto politično) naravo džamije v islamskem izročilu zna biti njena gradnja - v nasprotju z gradnjo cerkva, - politično dvoumno dejanje.”

V Zagrebu sta se v petek, 16. t.m., prvič sestala slovenski in novi hrvaški zunanji ministri, dr. Dimitrij Rupel (na sliki) in Miomir Žužul. Z objemom sta hotela simbolično potrditi začetek novih prijateljskih odnosov med državama. O konkretnih zadevah in možnem reševanju sporov pa bosta razpravljala predsednika vlad Slovenije in Hrvaške na bližnjem srečanju v Ljubljani.

Marjan Drobež

Kljub nasprotovanju in pridržkom ajdovskega župana Marjana Poljšaka Občinski svetniki podprli odprtje igralnega salona

Občinski svet v Ajdovščini je na zadnjem zasedanju v letu 2003 dal soglasje za odprtje igralnega salona v hotelu Pigal-Planika, v središču zgornje Vipavske doline. Predlog je dala gospodarska družba Pigal iz Nove Gorice, lastnica omenjenega hotela, in sicer zato, “da bi povečali obisk in promet ter raznolikost ponudbe v njem.” Pobudniki optimistično menijo, da bi igralni salon z do dvesto igralnimi avtomati lahko uspešno posloval. V njem bi zaposlili 35 novih gostinskih in igralniških delavcev, honorarnih zaposlitev pa bi bilo 25. Največ obiskovalcev naj bi prihajalo iz Italije, pa tudi iz Avstrije in drugih tujih držav. V igralnem salonu bi ustvarili okoli 100 milijonov prometa mesečno, od tega pa bi občini Ajdovščina iz naslova koncesije pripadlo okrog 9 milijonov 600 tisoč tolarjev na mesec. V prošnji občinskemu svetu za izdajo soglasja za odprtje igralnega salona je direktor gospodarske družbe Pigal Marjan Pin-

tar zapisal, da bodo v primeru, da bi omenjenega soglasja občina ne dala, hotelske zmogljivosti uporabili tako, da bi v njih uredili prostore za nastanitev starejših oseb, za stanovanja, ali pa bi v njih razvili poslovne dejavnosti.

Svetnice oz. svetniki občine Ajdovščina so sicer dali soglasje za odprtje igralnega salona, toda so lastnikom hotela Pigal-Planika postavili nekaj pogojev. Predvsem bodo morali zagotoviti vsaj petdeset parkirnih mest za vozila obiskovalcev iger na srečo. Župan občine Ajdovščina Marjan Poljšak je soglasju odločno nasprotoval, saj, kot je dejal, “igre na srečo vodijo v zasvojenost, ta pa v družinske tragedije.” A njegova opozorila niso zalegla. Igralni salon v Ajdovščini naj bi odprli proti koncu tega leta, stroški za nakup igralnih avtomatov in za druge izdatke, brez ureditve parkirnih mest ob hotelu Pigal-Planika, pa naj bi znašali okrog 2 milijona 220 tisoč evrov.

M.

Odprl ga je poslovnež Viktor Trojer

Zasebni medicinski center v Arčonih pri Renčah

V zaselku Arčoni pri Renčah je oktobra minulo leto pričel delovati diagnostični rehabilitacijski center Medic Hotel. To je gospodarska družba v lasti poslovneža Viktorja Trojerja, ki je svojo poslovno usmeritev in dejavnost razširil tudi na nekatera področja zdravstva, o katerih pa se še pogovarja oz. posvetuje z zdravniki in raznimi izvedenci. Celotna ponudba je na voljo v dveh funkcionalno ločenih prostorih, ki pa sta tehnološko povezana. Bolnišnični del obsega približno 720 m² površine, medtem ko je hotelski in gostinski dejavnosti namenjenih 4.180 kvadratnih metrov površine.

Viktor Trojer si prizadeva,

OBVESTILA

V ŽUPNI cerkvi v Rodiku bo v nedeljo, 25. t.m., ob 15. uri obletna maša za Ubalda Vrabca.

V ŠTANJELU je v Belvederu in Kvadratnem stolpu Gradu Štanjel na ogled razstava fotografij Mirana Makovca. Avtor je svoje fotografije, na katerih prikazuje naravo, opremil z verzi.

POPRAVEK

Prejšnji teden je na tej strani v prispevku z naslovom *Politehnika naj bi čimprej postala univerza* prišlo do napake: namesto stavka “Vsekakor bomo poskušali čimprej postati univerza, ki pa naj bi ostala razmeroma majhna - predvidoma naj ne bi

presegli števila 200 študentov,” bi moral biti objavljen naslednji pravilni stavek: “Vsekakor bomo poskušali čimprej postati univerza, ki pa naj bi ostala razmeroma majhna - predvidoma naj ne bi presegli števila 2.000 študentov”. Za napako se opravičujemo.

V Sloveniji med pogoji za zaposlitev znanje vsaj enega tujega jezika Pomanjkanje delavcev za poklice v moderni družbi

Nekateri lahko tudi z določeno specialistično srednješolsko izobrazbo prejema celo do dvakrat višjo plačo kot tisti z univerzitetno

Ob natečajih za službo oz. zaposlitev v organih in ustanovah Evropske zveze v Sloveniji poteka tudi poglobljena razprava o poklicih, ki jih zahtevata sedanji čas in razvitost družbe. Za mesta uradnikov raznih stopenj in druga administrativna mesta v uradih evropske povezave je veliko več kandidatov, kot pa jih bo lahko sprejetih. Upoštevati je namreč treba, da ima vsaka država članica EU določeno najvišje število (kvoto) možnih novih zaposlitev.

Med poklici, vabljenimi v EU, so v Sloveniji najbolj iskani prevajalci in tolmači iz našega jezika v druge jezike, saj bodo, denimo, poslanci novega sklica evropskega parlamenta govorili kar dvajset jezikov. Zelo zaželeni so poznavalci francoskega jezika, ki pa v Sloveniji ni zelo razširjen, v evropski povezavi oz. v njenih službah pa jim zagotavljajo visoke plače in dobre delovne pogoje. Nasploh pa tudi na trgu delovne sile deluje

izključno zakon ponudbe in povpraševanja. Zaradi tega ni nujno, da boste dobili zaposlitev v poklicu, stroki ali dejavnosti, za katero ste se šolali in ste zanj strokovno usposobljeni. Tisti, ki si nemara niso izbrali pravega poklica, se morajo pogosto prekvalificirati, da bi lahko dobili delo. V vodilni slovenski reviji za naložbo denarja, Kapital, je Primož Inkret zapisal, “da sedaj lahko nekateri tudi z določeno specialistično srednješolsko izobrazbo prejema do dvakrat višja plačila kot tisti z univerzitetno. Nekateri odgovarjajo, da ni vse v denarju. To je sicer res, vendar če imaš za zaposlitev pet ponudb in si lahko izbereš kraj zaposlitve, postaviš določene pogoje, obenem pa se to pozna še na plačilnem listu, verjetno ni zanemarljiva prednost glede na tiste, ki spremljajo ponudbe za delovna mesta in se čudijo, da 80% podjetij njihovim prošnjam sploh ne odgovori, kar pa se

veda ni vpljudno in korektno.”

V Sloveniji specializirane kadrovske agencije poudarjajo, da tisti, ki so usposobljeni za poklice, ki jih je preveč, morajo razmisliti o dodatni izobrazbi, specializaciji oz. preusmeritvi na katerega od poklicev, ki jih lahko označimo za poklice prihodnosti. Gre za poklice, po katerih je že sedaj veliko povpraševanje, ali za poklice, ki so še v “zametkih”, a po njih lahko že kmalu pričakujemo veliko povpraševanje. Sedanje razmere na trgu delovne sile so take, da za nižja delovna mesta (zanje se zahteva V. stopnja izobrazbe) iščejo več elektrotehnikov, programerjev, orodjarjev, tehnologov, konstruktorjev, tiskarjev, strojnikov, torej poklicev s tehničnega področja. Temu povpraševanju je ustrezna tudi plača. Le-ta znaša do 200 tisoč tolarjev neto na mesec, pa tudi več, saj je višina ponujene plače zelo odvisna od kandidata, od delodajalca,

pa tudi od tega, v katerem kraju je razpisano delovno mesto.

Pri kadrih z višjo oz. visoko izobrazbo najbolj primanjkuje strokovnjakov s področja informatike, kakovostnih izvršnih direktorjev, računovodij z izkušnjami, farmacevtov oz. strokovnjakov biomedicinske smeri študija, biologov ter kadrov, ki so potrebni v trženju, marketingu, vodenju poslovnih procesov in v prodaji.

Za gibanja na trgu delovne sile je značilno, da je med pogoji za zaposlitev celo na nižjih delovnih mestih obvezno znanje vsaj enega tujega jezika. Pri tem angleščina skoraj ni več pogoj, saj je v Sloveniji tak jezik močno razširjen, tako da se zdi samoumeven. Najteže dobe zaposlitev tisti z visoko izobrazbo družboslovnih smeri. Vendar je ob vsem tem potrebno opozoriti, da v državi tudi izobraževanje ni več brezplačno. Tudi preusmerjanje z enega poklica, ki ne nudi dobrih možnosti za zaposlitev, na drugega, kjer take možnosti so, je treba plačati. Tisti, ki žive v slabih socialnih razmerah in si torej ne morejo plačati izobraževanja, se žal nahajajo v položaju, ki je videti brez izhoda. M.

NASVETI VARČEVALCEM

Stojan Pahor

Padec dolarja (1)

Minulo leto in prvi dnevi novega leta so minili v znamenju padanja vrednosti dolarja v primerjavi z evrom. V tem časovnem razmahu je ameriška valuta zaostala za evropsko skupno denarno enoto za več kot 21%. Razloge za tako nazadovanje je potrebno poiskati v sklopu gibanja ponudbe in povpraševanja po dolarju.

1) Večkrat analitiki omenjajo **proračunski primanjkljaj v ZDA**, ki se financira z množično izdajo državnih obveznic. Velika ponudba teh papirjev praktično pomeni poplavo dolarjev na finančnih trgih in posledično na nižanje tečaja. 2) Drugi faktor, ki govori proti dolarju, so **rekordno nizke obrestne mere v ZDA** (ključna obrestna mera je 1%), ki so nižje kot v Evropi (2%). Ameriške obveznice v primerjavi z evropskimi so zaradi nižjih donosnosti manj privlačne. Posledica te razlike je manjše povpraševanje po ameriškem dolarju in seveda padanje tečaja le-tega do evra. 3) Morda najpomembnejši razlog padanja dolarja pa je **proces spreminjanja strukture deviznih rezerv** v nekaterih državah. Predvsem azijske države so doslej večino svojih rezerv držale v dolarjih (do 90% celotne rezervne mase). Po uvedbi evra se evropska valuta vse bolj ponuja kot nova rezervna valuta, kar avtomatično pomeni prodajanje dolarjev in kupovanje evrov na svetovnih finančnih trgih.

Izguba vrednosti ameriške denarne enote do evra v preteklem letu se je negativno odražala na donos portfeljev investitorjev s pretežno prisotnostjo ameriških obveznic. Nizka obrestna mera slednjih ni namreč nadoknadila drsenja navzdol razmerja \$/€. Obratno se je vlagatelj v ameriške delnice oziroma v delniške investicijske sklade še kar dobro obneslo. Nižanje razmerja \$/€ v preteklem letu je namreč krepko kompenziralo pozitivno poslovanje ameriških borznih tečajev (Dow Jones + 24,98%; Nasdaq + 50,50%).

Na začetku tekočega leta razni analitiki širijo ocene, da lahko dolar pada še naprej v možnem tempu, celo na vrednost 1,40 za en euro ali več. Večina finančnih operaterjev meni, da tempo padanja ameriške valute vseeno ne bo tako hiter, kot sedaj nekateri sklepajo. Oslabitev dolarja bi pomenilo oviro za gospodarsko rast Evrope in ostalih pomembnih gospodarskih sistemov, kot sta Japonska in Kitajska. Zaradi tega je pričakovati intervencijo omenjenih držav na trgih v korist okrepitve ameriške valute. Morebitno zvišanje ključne obrestne mere v Združenih državah Amerike zaradi visoke gospodarske rasti v tej državi je dodaten razlog, da se tempo padanja ameriške valute upočasnijo. O tem, kaj pomenijo te napovedi za vlagatelje v delnice in v obveznice, v prihodnjem prispevku.

Bralci lahko sodelujejo pri naši rubriki z vprašanji in pripombami. Elektronska pošta: s.pahor@tin.it.

Na spletni strani Slovenskega deželnega gospodarskega združenja Dokončne novosti in navodila finančnega zakona na internetu

Slovensko deželno gospodarsko združenje obvešča, da sta bila ob koncu leta dokončno odobrena finančni zakon 2004 in t.i. Maksi odlok. Omenjena nova zakonodaja predvideva v novem letu številne novosti za podjetja, obrtnike in profesionalne delavce.

Za bienij 2003 in 2004 lahko fizične osebe, ki opravljajo podjetniško, umetniško in profesionalno dejavnost in ki v letu 2001 niso imele na osnovi parametrov zadostnih prihodkov, sklenejo preventivni konkordat. Tako imajo več možnosti, da sanirajo vse nepravilnosti, hkrati pa morajo spoštovati določene pogoje, tako da se ne splošča vsem izkoristiti te možnosti. Za vse podrobnosti in informacije lahko pogledate na spletno stran SDGZ-SERVIS, in sicer www.servis.it.

Prav tako so že na isti spletni strani tudi vse ostale novosti Maksiodloka in Finančnega zakona za leto 2004. Nove olajšave so na pri-

mer predvidene za podjetja, ki v letu 2004 investirajo v raziskave, razvoj, izvoz, kotiranje na borzi in v "stage" za študente.

Druga novost je ta, da za prekrške, povečini davčne narave, ki se kaznujejo z denarno kaznijo, odgovarjajo po novem družbe s svojim premoženjem, in ne več upravitelji oziroma menedžerji, ki so prekrške zakrivali. Na ta način je vzpostavljeno prejšnje stanje.

Maksi odlok se ukvarja tudi s podjetji, ki opravljajo mednarodno dejavnost (ta podjetja lahko zaradi težav pri pregledih sklenejo predhodni sporazum z davčno upravo), o poroštih za povračilo davka IVA, o olajšavah za avtoprevoznike za gorivo in cestnine ter o olajšavah za nepridobitne ustanove pri nakupu prevoznih sredstev. Pozornosti pa je v novi zakonodaji deležno ovrednotenje dobrin in vpis novih dobrin, ki so last podjetij, a tudi fizičnih oseb in nekomercialnih ustanov.

Največja novost pa je zagotovo davčna reforma za družbe kapitalov (s.r.l. - s.p.a. in zadruga). Od 1. januarja letos se davek na dohodke teh družb ne imenuje več IRPEG, ampak IRES. Poleg novega imena, zakon uvaja še druge pomembne novosti za obdavčenje družb kapitalov. Gre za nova pravila o plusvalencah pri prodaji udeležb v drugih družbah, o obdavčitvi na osnovi prozornosti, o konsolidirani obdavčitvi ter o neodbitnosti pasivnih obresti.

Na koncu pa še par besed o potrebi po spremembah statutov družb z omejeno odgovornostjo in delniških družb. Podjetja morajo statute spremeniti najkasneje do 30.9.2004.

Kakšne spremembe pa bodo potrebne, lahko preberete na omenjeni spletni strani SDGZ v rubriki aktualnih vesti "News". Za dodatna pojasnila je na razpolago tajništvo SDGZ v Trstu.

SB

14

ČETREK,
22. JANUARJA
2004

Uveden seznam vinarjev, ki stekleničijo vina

Vsi vinogradniki in vinarji, ki stekleničijo vina s kontroliranim poreklom (DOC) in s tipično geografsko oznako (IGT) se morajo do prihodnjega 5. marca vpisati v poseben seznam ustekleničevalcev pri Trgovinski zbornici. V poštev pridejo tudi proizvajalci, ki prodajajo svoja vina v posodah izpod 60 litrov (npr. pletenke). Seznam je bil uveden na osnovi odloka kme-

tiškega ministrstva izdanega, ob koncu julija lanskega leta. Kdor namerava stekleničiti svoja vina (pri tem pridejo v poštev tudi večje steklene posode), se mora vpisati v omenjeni seznam, ki ga vodijo Trgovinske zbornice po teritorialni pristojnosti oziroma po določilu ministrskega odloka. Ministrski odlok predvideva, da bodo morali zainteresirani voditi register za ustekleničevanje, ki mora biti predhodno vidimiran. V register morajo vpisovati podatke o dejavnosti za posebej označene količine vina in v sklopu njih za posamezne sorte.

Mednarodno trženje

Novi izzivi in priložnosti za podjetnike in obrtnike

Bliža se prvi maj 2004, ko bo Slovenija polnopravna članica EU. To bo zgodovinski dan, ne samo za Slovence, ampak tudi za sedanje članice EU. Na novem velikem razširjenem evropskem trgu bodo obstali le sposobni podjetniki, obrtniki in seveda konkurenčni izdelki. Srečujemo se z liberalizacijo in globalizacijo poslovanja. V tem času se pojavljajo nova globalna podjetja kot posledica izjemno hitre rasti in razvoja znanosti, tehnologije in komunikacij. Prav zaradi tega je potrebno, da poznamo sodobne prijeme mednarodnega trženja. S tovrstno problematiko se dolga leta ukvarja prof. dr. Tone Hrstelj, ki je uveljavljen strokovnjak in znanstvenik za mednarodno trženje. Skupaj z doc. dr. Majo Makovec Brenčič sta pred kratkim izdala obsežno praktično knjigo o mednarodnem trženju, ki jo je založila Založba Gospodarski vestnik v Ljubljani in obsega 484 strani.

Ta knjiga je dejansko bogatitev slovenske strokovne literature na omenjenem področju in bo izredno koristna za gospodarstvenike, kakor tudi študente na visokih šolah, univerzah in podobno.

Avtorja sta v enajstih poglavjih celovito prikazala pristop k mednarodnemu trženju. V uvodnih poglavjih sta pojasnila pomen mednarodnega trženja, analizo okolij, v katerih delujejo mednarodno rastoča podjetja, ter vprašanje

trženjskih raziskav, informacijskih orodij in sodobnih metod v mednarodnem trženju. Osrednja poglavja obravnavajo izbor trgov, strateške odločitve o vstopu na trge, vstopne strategije in strategije razvoja trženjskega spleta na tem področju. Seveda pa nista zanemarila obravnave kulturoloških in etičnih razsežnosti mednarodnega trženja, pogajanja na tem področju in odgovornega načrtovanja.

V zaključnih poglavjih nam predstavita omenjena avtorja posebnosti medorganizacijskega trženja in številne podrobnosti trženja storitev, nakupnega vedenja podjetij ob navajanju regulative EU, tipov zakonodaje in številnih trženjskih sprememb za vsakdanjo prakso. V zaključnem, to je dvanajstem poglavju pa bomo spoznali prihodnje izzive mednarodnega trženja, nova okolja, nove tehnologije, dejavnike, ki vplivajo na mednarodno trženje, zlasti pa na nova finančna ter politična okolja. Vse to je podkrepljeno s praktičnimi primeri, trendi, izzivi, veščinami in potrebnimi sposobnostmi, da bi izpolnili pričakovane želje oziroma rezultate pri mednarodnem trženju.

Knjiga je ilustrirana s številnimi praktičnimi slikami, tabelami in koristnimi prikazi za mednarodno trženje, kar bo koristilo Slovcem v domovini in tujini za hitrejše vključevanje na mednarodne trge. **Gabrijel Devetak**

SLOVENIJA

Prvič doslej v samostojni državi

Inflacija v Sloveniji začela upadati

Zniževanjem inflacije odstranjena velika ovira za prevzem evra, predvidoma v letu 2006

Sloveniji je lani prvič v celotnem obdobju nove samostojne države uspelo doseči enega od najvažnejših ciljev gospodarske politike, namreč znižanje inflacije. Ta je znašala 4,6 odstotkov, letos pa naj bi se nadalje zniževala, tako da bi inflacija dosegla stopnjo med 3,5 in štirimi odstotki. Začetek procesa zniževanja inflacije (le-ta pomeni zni-

ževanje vrednosti denarja in naraščanje cen na tržišču) naj bi bil sad skupne politike in prizadevanj vlade, Banke Slovenije, Gospodarske zbornice in seveda tudi prispevka podjetij oz. celotnega gospodarstva. Zniževanje stopnje inflacije bo za letos in naslednji dve leti ključnega pomena za Slovenijo, ker bo s tem lahko izpolnila pogoje in me-

riila za uvedbo evropske valute, evra. Po sedanjih predvidevanjih vlade in nacionalne banke bi evro kot zakonito denarno enoto v naši državi uvedli v letu 2006.

Srečko Pirtovšek, glavni in odgovorni urednik revije za naložbo denarja, *Kapital*, v novi številki te publikacije meni, "da zniževanja inflacije mnogi v Sloveniji ne bodo veselili. Gre predvsem za tiste, ki so bili vajeni na usklajevanje plač in pokojnin z rastjo cen, takšnih pa je v Sloveniji ogromno. Tako se bo treba počasi navaditi, da tudi dvo-ali triodstotna rast plač ali pokojnin nekaj pomeni in da so časi "velikih" odstotkov dokončno mimo. To velja seveda tudi za

bančne obresti, tako aktivne kot pasivne, ki imajo v zadnjem času podobne tokove in težnje kot inflacija, torej so usmerjene k padanju. Zaradi tega se bodo morali v Sloveniji šele navaditi, da bodo znova znali ceniti in preračunavati ne le odstotke, temveč tudi desetinke odstotkov."

Ob zadovoljstvu zaradi upadanja inflacije, ki v Sloveniji še nikoli ni bila tako nizka, kot je sedaj, pa je vendar treba opozoriti, da imajo razvite evropske države, to so predvsem članice EU, že dolgo časa še vsaj enkrat nižjo inflacijo. K temu naj bi težila tudi Slovenija, saj tudi v njej čedalje bolj veljajo zgolj evropska merila. **M.**

Ob 600-letnici delovanja Term Dobrna

Nov vrhunski center lepote

Grade tudi zunanje bazene in savne

Lansko leto je bilo v Termah Dobrna zelo uspešno. Po obnovi hotela Vita so zabeležili tako porast števila gostov kot tudi števila nočitev. Vseh gostov je bilo nad 15 tisoč, ki so ustvarili 97 tisoč nočitev. V sestavi gostov je bilo približno 30% tujih in 70% domačih. Terme so dosegle približno 1,7 milijarde tolarjev prihodkov, kar je nekaj več kot v letu 2002.

Terme Dobrna so eden izmed vodilnih zdravstvenih centrov za zdravljenje ženskih in tudi moških bolezni. Vizija te gospodarske družbe je omogočiti gostom pristno doživetje Dobrne in nje-

nih zgodb, ki so zdravilne termalne vode, lepote kraja, blažilni sredogorski zrak, bogata turistična tradicija in zelo gostoljubni in pristrčni ljudje. Poslanstvo Term Dobrna bo zato čedalje bolj ustvarjanje doživetij, ne le preživljanje dopusta oz. zdravljenja. Za izvajanje takšne vloge izvajajo nov investicijski program, vreden 500 milijonov tolarjev.

Občudovanje in zanimanje vzbujajo nov vrhunski center lepote, imenovan Hiša na travniku. Odprli so ga pred kratkim. Delujejo z najsodobnejšo opremo za nego obraza in telesa v Sloveniji. Cilj Hiše na travniku je, da

prebudi lepoto in energijo obiskovalcev, tako da se le-ti prerajajo in obogatijo z novo energijo in zgodbo vračaja v vsakdanje življenje. V

okviru investicijskega programa v Termah Dobrna zdaj intenzivno grade tudi nove zunanje bazene in savne. **M.**

Utrinki z dveh šolskih božičnic

Sporočilo ljubezni, miru in moči življenja

Praznično decembrsko vzdušje je žal že za nami in šolarji spet pridno sedijo v šolskih klopih. Toda odmevi na njihove božičnice, prežete z iskrenimi sporočili, se še oglašajo v spominu poslušalcev. Naj izmed božičnih prireditev, ki so se pred zimskim oddihom zvrstile na šolah, omenimo dve, ki so jih otroci prikazali v dvoranah.

Malčki iz sovodenskega vrtca in učenci OŠ Peter Butkovič Domen so v ponedeljek, 23. decembra 2003, zvečer na odru prepolnega domačega Kulturnega doma s skupnimi močmi prikazali, kako pomemben vir življenja je voda, in seveda doživeli burno, dolgotrajno ploskanje zadovoljno presenečenih gledalcev.

Odrski prikaz se je pod zanesljivo roko in z ustvarjalno iznajdljivostjo mentorice in ljubiteljske režiserke Vesne Tomsič, ki zna scenske podobe iz poklicnih predstav spretno prikrojiti za svoje domače potrebe, navezoval na celoletni šolski projekt Voda je vir življenja. Radostno, svetlo sporočilo življenja, ki ga prinaša rojstvo Božjega deteca, je združila z drugim nenadomestljivim virom življenja: vsem ljudem predrago vodo. Na odru so otroci v domiselno sešitih kostumih, lepo in duhovito ponazarjajočih oblake, vodne kapljice, rakce, raznolike ribe, hobotnice in druga

vodna bitja, in v družbi velikih, pisanih lutk spleтали zgodbo o kapljicah, ki iščejo Božič v vodi, a tam je pretemno. Zavejo se, da morajo spet v veselje, v oblake, v bližino luči, da ga bodo našle.

Igrico je Vesna stkala z besedo, s pesmijo, plesom, suggestivnimi svetlobnimi učinki in scenskimi slikami ob pomoči projekcij. Tudi tokrat je znala iz otrok iztržiti kar največ in z njimi ustvariti dovršeno predstavo, ki se je vila v sproščeno hitrem ritmu.

Livio Pahor se je v imenu učiteljev zahvalil Vesni za zelo dobro opravljeno delo, staršem za vsestransko podporo, Slavku Tomsiču za tehnično pomoč in sovodenskemu društvu za dvorano. Občinski odbornik Leopold Devetak pa je predstavil knjižico, ki jo je izdala občina in vsebuje zapiske osnovnošolcev o nekdanjem življenju v domači vasi.

Osnovnošolci OŠ O. Župančič iz Gorice in mali obiskovalci vrtca iz ulice Brolo pa so letos prvič povabili gle-

dalce na ogled božičnice v goriški Kulturni dom. V torek, 24. decembra, dopoldne so pred polno zasedeno dvorano pričarali radostno praznično vzdušje in sooblikovali prireditev, ki so jo med projekcijami božičnih podob s petjem, rajanjem, recitacijo in voščili uvedli malčki iz vrtca. Za njimi pa so na oder prihajali posamezni razredi in recitali različne vsebine na božično tematiko s ključno mislijo, željo po miru in ljubezni med ljudmi in narodi. Petje pod taktirko Ketty Tabaj je bogatilo posamezne točke in doseglo višek z izvedbo vselej idilične melodije Sveta noč.

Po besedah ravnateljice Mirke Brajnik, ki je voščila vsem in se zahvalila požrtvovalnim učiteljicam za celoletni trud, staršem za sodelovanje in upravi Kulturnega doma za dvorano, so spet zadonele pesmice in voščilo v pravem duhu sožitja: v slovenskem, italijanskem in furlanskem jeziku.

Iva Koršič

Skupnost družin Sončnica in Slovensko pastoralno središče Veselo praznovanje Gospodovega razglasenja v Gorici

V domu F. Močnika ob cerkvi sv. Ivana, v katerem ima sedež Skupnost družin Sončnica, je bilo v torek, 6. t. m., na praznik Sv. treh kraljev vse živo.

Po dopoldanski praznični maši, ki je bila tokrat še posebej posvečena otrokom, so se pravti in njihovi odrasli spremljevalci zbrali v omenjeni dvoranici, kjer sta jim Skupnost družin Sončnica in Pastoralno središče priredila gostovanje Gledališkega Cicikluba iz Sovodenj. Mali sovodenski igralci so prišli v goste s svojim zadnjim odskim delom, zabavno glasbeno pravljico Salon Ekspon (z njo so lani uspešno gostovali na 5. zamejskem festivalu amaterskih gledališč v Mavhinjah), ki jo je po besedilu

Jane Kolarič priredila in zrežirala neustavljiva gledališka navdušenka Vesna Tomsič, glasbeno pa opremil Patrick

napakami vred! Živahni izvajalci so prejeli plaz odobravajočega ploskanja.

Lepo vzdušje je žal skvarilo neljubo presečenje: starši, ki so imeli avtomobile parkirane na Svetoivanski ulici oziroma ul. Ascoli, so na njih našli lističe z zelo slano denarno kaznijo zaradi parkiranja na prepovedanem mestu. Očitno

FOTO BUMBACA

Quaggiato. Čeprav je gripa okrnila igralsko skupnico in je Vesna morala igrico nekoliko prikrojiti zaradi omejenega odrskega prostora (bolje bi bilo, da bi organizatorji take pobude izvajali v dvoranah, ki so za to primernejše), so se mladi izvajalci prav dobro izmazali in pokazali, kako je vsak najboljši tak, kakršnega je Bog ustvaril, z

so vozila motila katerega izmed tamkajšnjih stanovancev, ki je pokljal mestne redarje. Pred časom je bilo sicer rečeno, da je ob prazničnih dneh za udeležence mašnih daritev izjemoma dovoljeno parkiranje.

Prizadetim želimo, da bi jim bil na kakšen način prizanesen ta grenki zalogaj.

IK

Razstava v Novi Gorici do konca januarja

Umetniki iz Kantabrije

V novogoriškem Hit paviljonu je bila v petek, 12. decembra lani, otvoritev razstave šestih umetnikov iz španske pokrajine Kantabrije, ki bo odprta do 31. t.m. 2004. Predstavljenih je šest slikarjev, ki na Iberskem polotoku igrajo prepoznavno vlogo, in njihova izbira ni bila naključna.

Njihova dela so razstavljena v najpomembnejših domačih galerijah in po svetu. Izvirajo iz istega okolja, vsak pa je ubral svojo osebno likovno pot. Njihova pokrajina jih zaznamuje s temperamentnostjo in dolgo umetniško tradicijo, saj se v Kantabriji, v jami Altamira, nahajajo najbolj znane prazgodovinske stenske poslikave. Te nam pravijo, da smo ljudje od nekdanj nekaj risali, ustvarjali, da nam je to imanentno, vedno prisotna nuja; čeprav takrat mogoče iz drugačnih razlogov kot danes. Ti so vedno

povezani z okoljem, družbo, s posameznikom-umetnikom značajem in predvsem njegovim doživljanjem sveta.

Prav to doživljanje prispeva k raznolikosti izraznih načinov in tehnik, ki pridejo še bolj do izraza, ko je na eni skupni razstavi predstavljnih več avtorjev. V majhnem prostoru, ki so ga imeli na razpolago, se vsak predstavlja z dvema ali tremi slikami, najbolj značilnimi za svoj opus. Manolo Messia, rojen leta 1951, izdeluje abstraktna platna s strogimi geometrijskimi, zalomljenimi in pre-

pletimi linijami na barvnih ploskvah. Podlaga je večinoma monokroma, spreminja se tonaliteta ene barve. Poleg tega pa se ukvarja tudi s kiparstvom, graviranjem in drugimi zvrstmi. Na razstavi je še en njegov kiparski izdelek, ki se zdi prenos geometrijskih prepletov v tridimenzionalen prostor. Tudi Martin Carral, rojen leta 1959, slika abstraktne in geometrizirajoče slike, vendar s popolnoma drugačnim rezultatom. Njegove spirale se vrtinčijo na platnu in za seboj potegnejo v globino drobne deščice kot žrtve nekakšne vesoljske gravitacije. Te forme se nahajajo v neskončnem prostoru in padajo v neznanost, zdijo se kot polomljeni delci fantazijskega stroja, ki ga je zdobila močna sila. Barve pa so bolj umirjene,

premišljene. V nefiguralnih delih Daniela R. Martina pa so razpoznavne vegetativne oblike, prepleti vejvja in rastlin. Kaže, kakor da bi se nadaljevale izven slike in gledalca ovijale z vseh strani, ga zapirale v neko neprepustno mrežo in mu dopuščale samo nedoločen pogled v zunanji svet skozi več plasti vej. Slike nastajajo na pergamentu, kar daje toplim prstenim barvam še poseben učinek. Daniel Martin je najmlajši umetnik na razstavi, rojen je leta 1966, diplomiral je na Akademiji Umetnosti v Barceloni in uči slikarstvo v Malianu v Kantabriji. Največ pa izdeluje v železu. Agustin de Celis, profesor Višje Tehnične šole za Arhitekturo v Madridu, se razlikuje od ostalih s svojimi slikami v hladnih modrih tonih, ki predstav-

ljajo morje, umetnikov navdih in glavni motiv. Vedno se vrača k njemu, z novimi odtenki, znanilci različnih razpoloženj, spreminja svetlobo, bogato nanaša barvo in druge nekonvencionalne materiale.

Zadnja dva slikarja se edina predstavljata s figuralnimi deli. Carmen Van den Eynde, rojena leta 1947, je profesorica računalniške umetnosti. S to novo tehnologijo je prikazala klasičen motiv človeškega torza, njena osebna interpretacija pa so krvaveči odsekani udi, ki opominjajo na vsakdanje nasilje. Joaquin Martinez Cano pa slika glasbenike, lovi jih v trenutku navdih in prepuščeno igranju. Tako nastajajo njegove psihološko močne in že groteskne figure.

Katarina Brešan

Nadaljevanka Janeza Povšeta

Za Radio Trst A je naš sodelavec Janez Povše napisal komedijsko nadaljevanko z naslovom S.O.S. za družino, in sicer v 13 delih. V nadaljevanki je govor o dveh družinah. Družina Batistič je verna, zato se ji zdi, da jo skuša družina Radeti spodkopati s svojo svobodomiselnostjo, in narobe. Nedolžni preprički med sosedi se sprevržejo v pravcati spopad, seveda v komedijskem vzdušju. Izkaže se, da gre bolj za izmišljene razlike med družinama kot za kakšne velike razdalje. Nadaljevanko je režiral Sergej Verč. Prvo družino so upodobili Vladimir Jurc, Minu Kjuder, Stojan Colja in Maja Blagovič, drugo pa Anton Petje, Bogdana Bratuž, Franko Korosec in Nikla Panizon. Prvi del nadaljevanke bo na sporedu v soboto, 24. januarja, ob 18. uri.

NA REŠETU

Zakaj je malo odzivov na izzive?

Ko se je Adrijan Rustja po predstavi Zadnje lune, s katero je proslavil več kot štirideset let svojega dela v gledališču, zahvalil občinstvu za toplaplavz, je povedal nekako takole: da je Slovensko stalno gledališče, kljub napakam, ki jih ima, naše bogastvo, ker je pač naše. In da bi bili veliko revnejši, če ga ne bi imeli. Isto bi lahko rekli o slovenskih radijskih in televizijskih programih: radio s svojimi oddajami programskega in časnikarskega oddelka je kljub napakam in spodrsrljajem naše neprecenljivo bogastvo. To dejstvo me marsikdaj odvme od tega,

da bi se vehementno odzvala na kakšno oddajo, ki me vrže iz tira iz tega ali onega razloga.

Sergej Verč je v zadnji oddaji svojih vsakodnevnih komentarjev Ena bolha me grize obžaloval, da ni bilo nobene odziva na njegove izzive, in očital poslušalcem, da smo postali goli "sprejemniki". Mislim, da to ni res, vsak gledalec ali poslušalec kritično presoja to, kar vidi ali sliši. Le stvari v vsakodnevnem dogajanju, v medijih, na katere bi se morali odzivati, je preveč, da bi se mogli na vse odzvati. Je pa tudi obratno res: marsikdaj so izrečene ali napisane pri-

pombe, ugotovitve, vprašanja o delovanju radijske ustanove, recimo o slabi slišnosti Radia Trst A po naši deželi, o obsežnih predelih na Tržaškem in Goriškem, kjer televizijskih sporedov ni videti (da o Benečiji niti ne govorim!), o (ne)avtonomiji slovenskih sporedov, o ne-nastavitvah na izpraznjena mesta, o kriterijih za nadomeščanje, o možnosti profesionalnega usposabljanja začetnikov in izpopolnjevanja v jeziku in govoru tudi že zaposlenih (celo radijski Dedek mrzaj v oddaji na Silvestrovo prinesel časnikarjem kot darilo brezplačen tečaj dikcije!)... Toda reakcij, odgovorov odgovornih ni.

Pred kratkim - 17. decembra - je odšel v pokoj Saša Rudolf, glavni urednik informativnih od-

daj na slovenskem radiu in televiziji RAI 3, ki je imel med Slovenci najvišjo funkcijo znotraj ustanove RAI. Vedno, kadargre v pokojkdo od "stare garde", mi je žal, saj ne vem, če in kako jih bo ustanova nadomestila. Tudi Saša Rudolf je dal s svojimi sposobnostmi in profesionalnostjo pečat nekemu obdobju. Njegove kvalitete so bile poudarjene v članku v prejšnji številki Novega glasa, v intervjuju z urednikom Primorskega dnevnika pa je Rudolf predstavil svojo prehojeno pot znotraj RAI-a, opisal spremembe v časnikarskem delu skozi desetletja in postopno doseganje vedno večje avtonomije v okviru slovenske časnikarske redakcije. Intervju, ki je nastal neposredno po Rudolfovem odhodu v pokoj, sem

prebrala z zanimanjem, čeprav bi pričakovala, da se bo lotil tudi bolj poglobljenega in odkritega soočenja ne samo z dosežki, ampak tudi s težavami, morda celo neuspehi, in da bo nakazal perspektive za prihodnost slovenskih programov v ustanovi in predvsem v časnikarski redakciji. Sploh se je Rudolf izogibal vsem direktnim vprašanjem. Verjetno ga je hromila skrb, da bi - kot je zapisal - zapustil uredništvo "čim manj med seboj skregano". Pri tem pa je bil nedosleden: res je, da ne bi bilo prav, če bi povedal, katerega od treh kandidatov za naslednika bi on izbral, a prav tako ni bilo prav, da je naredil majhen panegirik samo enemu od njih.

NLP

BOŽIČNE ŽELJE

Prihaja, že slišim, božična noč, zvonko zvončkljanje naznanja to noč. V zraku diši po pecivu, piškotih in sladkih dobrot si želi gruča sirot. Pojejte, vzemite, kar si želite, svet hočem lepši in boljši za vas.

TJAŠA KORELC,
V. B Licej F. Prešeren
v Trstu

ZAPISI OB INTERVJUJIH NA RADIU TRST A

Vida Valenčič

Ko se dotakneš osebe

ALDO RUPEL – ODKRIVANJE NOVE
KOMUNIKACIJE
PREKO PRIZADETOSTI

Če nekoga poznaš le v eni sami, točno določeni vlogi, ki jo igra v življenju, potem ga logično ne spoznaš, vkalupljaš ga v opredelivite, ki samo deloma odražajo to, kar človek dejansko je.

Ko sem Alda Rupla prvič srečala s sinom Aljošo, prisluhnila besedam, namenjenim sinu s cerebralno paralizo, opazovala gibe in skušala dojeti del njune posebne komunikacije, sem ga spoznavala v drugačni luči. Profesor telesne vzgoje, ki stremi po klenosti telesa in značaja, se je uspel približati docela neznanemu področju fizične nezmožnosti, vkleščenosti telesa v nepokretnost. Mogoče imam že po naravi ponotranjen strah pred nezmogljivostjo, fizično odvisnostjo, invalidnostjo. Spraševala sem se: "kako te to dejstvo spremeni? Kaj se spremeni v tebi, kako se spremeni družina?" Ko sem Alda Rupla videla z Aljošo in predvsem, ko sem prebirala misli o doživljanju prizadetosti v družini v njegovih *Zaznavah in odtenkih*, sem vedela, da ima kaj povedati. Kako je po zaslugi Aljoše spoznal to-

liko resnic, drugačno doživljanje življenja, širok svet povezave med psiho in telesom, ki ga pred Aljošo ni in, ki ga brez Aljoše tudi ne bi.

"Ni telesa, ki bi se ne izražalo. Treba je biti samo dobri opazovalci. Prizadeto telo vedno sporoča, tudi če ima lahko to sporočanje večkrat obliko, recimo, na uho neprijetnih in nerazumljivih zvokov. Mi se npr. popraskamo, če nas kje zsrbi, prizadeti človek pa tega ne more in začne oddajati čudne zvoke, ki jih nepoučeni ljudje interpretirajo kot čudno vedenje, mogoče pa ga le srbi hrbet! Pa ne le to. Niso le fizične potrebe, prizadeti človek išče način za izražanje svojih želja".

Aljošev oče se v *Skicah Gorice* skuša živeti v svojega sina: "Mene je razganjala navdušujoča nestrpnost, ker sem si začel beliti glavo, kako bom našel način, da sporočim ob vrnitvi, kaj sem opazil med vožnjo (cirkuški šotor namreč)". "Ko se spustiš v ta svet, ga preučiš, sam sebi dopustiš, da padejo tradicionalne meje, ki delijo zvoke od zlogov, od časa, od telesnih gibov, in postopoma, dan za dnem začenaš sestavljati

neko komunikacijsko kodo zate in zanj, za nas (družino in operaterje v centru) in zanj, potem spoznaš tudi široko povezavo med telesom in psiho".

"Noben naš gib ni slučajen, vsak ima določen vzrok, ki je vezan na našo osebnost, na naš značaj. Tega pa me je naučil Aljoša, z njim se pogovarjamo pretežno prek telesne govornice oz. mi uporabljamo besede, on pa govori s telesom".

Ko sem se med pogovorom postopoma, minuto za minuto vedno bolj spuščala v meni docela neznan svet, sem z Aljošo odkrivala več dejstev, o katerih ponavadi ne razmišljamo na tak način. Poslušal predavanja o nasilju v medijih, a ko ti Aljošev oče pove, kako Aljoša povezuje besedo "aja" s poročili, potem se ti jasno obelodani vse, česar sterilnost predavanj večkrat ne uspe. "V začetku je fonem 'aja' spremljal striženje las; Aljoša je vedel, da škarje režejo, da boli in da se jih mora paziti. Potem pa smo v družini opazili, da je sam združil 'aja' s televizijskimi poročili. V poznopoldanskih urah je začel s ponavljanjem teh 'ajev' in le veliko kasneje smo ugotovili, da je to opozorilo, da bo kmalu čas, ko bo ekran preplavljen s številnimi 'aji'".

"Naša kultura privzgaja tabu dotika. Otroka ljubkuješ, ga objemaš, ko pa enkrat zrasede, potem tega ni več. Pomislimo le na odnos med očetom in si-

nom. Kot da bi neko moškost, zrelost skušali dajati s sistematičnim odrekanjem dotikov. In potem ko se k nam priseli kdo iz okolja, kjer tak tabu ne obstaja (pomislimo npr. na Neapelj), ne razumemo velikega nelagodja in bolesti, ki jo lahko občutiš, če se te nihče po več mesecev ne dotakne. Ni slučajno, da smo Slovenci visoko na lestvici števila samomorov skupno s Skandinavci".

"Prizadetost izniči, zradira tovrstni tabu, obenem pa to potrebo močno potencira. Prizadetega otroka se razen družinskih članov in negovalcev nihče ne dotika, tako da to potrebo občuti še močneje in jo brez predsodkov izrazi. Na tebi, ki se približaš prizadetosti, je, ali se prizadetim telesom odpreš in se jih dotakneš ali pa ostaneš zaprt zaradi strahu, strahu pred invalidnostjo, ostarelostjo, omaganjem".

V *Skicah Gorice* se je Aljošev oče skušal postaviti v njegovo kožo: "Ko česa ne razumem, se raje posvetim poslušanju dotikov, božanju in stiskanju dlani, prstov in členkov roke, kar mi papa vedno dela, ko sva skupaj. Na ta način sem se naučil vrsto stvari: kakšno je vzdušje, kakšna so dogajanja in kaj je z ljudmi, ki so okoli naju".

In če -kot mislim da- naj bi intervjuji odpirali določena okna v srcu in glavi, potem hvala Aljoši in njegovemu očetju.

Na trgu pri Transalpini v Gorici

Ograja ima štete dneve

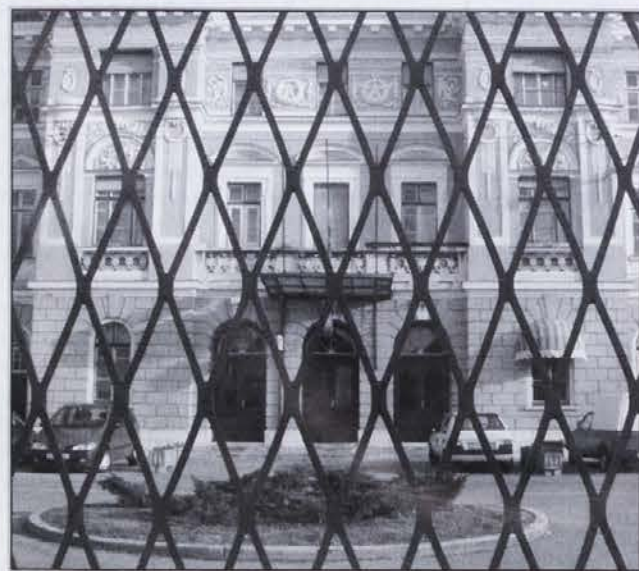

FOTO DDP

Še pred koncem meseca januarja naj bi odstranili več kot 50 m dolg del zelene kovinske ograje in zidka, ki na trgu pri Transalpini v Gorici delita Italijo od Slovenije. Kmalu bodo namreč stekla dela za preureditev prizorišča, ki postaja simbol združitve dveh Goric. To so prejšnji teden sklenili na prefekturi, kjer so bili prisotni najvišji predstavniki krajevnih uprav in komisije za nadzor javne varnosti.

Prejšnji teden so tudi sporočili zmagovalca mednarodnega likovnega natečaja, ki sta ga razpisali občini Gorica in Nova Gorica za posta-

vitev mozaika na trgu pred novogoriško železnico. Avtor mozaika - znamenja padca meje med Goricama - bo slovenski umetnik iz Trsta Franko Vecchiet. Okrogla ploščad s premerom 16 m bo izpodrnila zidek in ograjo in bo izročena vsem Goričanom med slovesnim praznovanjem ob vstopu Slovenije v EU, 30. aprila. Na osnovi umetnikove risbe in v sodelovanju z njim ga bo izdelala šola iz Spilimberga. Uporabili bodo črn in bel granit ter kovino. Po mnenju strokovnjakov naj bi se umetniška stvaritev tematsko in likovno vezala na majski dogodek in prizorišče.

16

ČETRTEK,
22. JANUARJA
2004OSTANI ZVEST NOVEMU GLASU,
KER TI NOVI GLAS VSAK TEDEN
GOVORI O ZVESTOBI NAŠIM VREDNOTAM!NOVI GLAS JE TVOJ TEDNIK! NAROČI SE
NANJ IN PRIDOBI NOVEGA NAROČNIKA!

Naročniki, ki bodo poravnali naročnino na Novi glas za leto 2004 do 31. januarja 2004, bodo sodelovali pri žrebanju za potovanje z Novim glasom v Španijo, ki bo v drugi polovici aprila 2004.

POSAMEZNA ŠTEVILKA:

1,00 €

LETNA NAROČNINA 2004:

Italija: 45,00 €

Slovenija: 48,00 €

Inozemstvo - navadna pošta: 65,00 €

Inozemstvo - prioritarna pošta: 85,00 €

GORICA: Travnik 25 / tel. 0481 533177 (uprava) / fax 0481 548276 / uprava@noviglas.it

TRST: Ul. Donizetti 3 / tel. 040 365473 / fax 040 775419 / trst@noviglas.it